

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ
ΙΔΡΥΜΑ
ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΤΕΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ / ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ

Πτυχιακή εργασία με θέμα:

«ΠΑΕ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ»

Φοιτητές: Κωνσταντίνος Πετρόπουλος, Σπυρίδων Κίτας

Εισηγητής: Τσουραμάνης Χρήστος

Μεσολόγγι, 2018

ΤΕΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ / ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ

Πτυχιακή εργασία με θέμα:

«ΠΑΕ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ»

Φοιτητές: Κωνσταντίνος Πετρόπουλος, Σπυρίδων Κίτας

Εισηγητής: Τσουραμάνης Χρήστος

Μεσολόγγι, 2018

Περίληψη

Κεντρικό θέμα της παρούσας εργασίας είναι η ιστορική αναδρομή και η οικονομική διαχείριση της Ποδοσφαιρικής Ανώνυμης Εταιρείας (ΠΑΕ) του Ολυμπιακού. Αρχικά, γίνεται μια γενική και σύντομη αναφορά στην ιστορία του συλλόγου, στα χαρακτηριστικά του, στην τωρινή δομή της ομάδας, στις μεγαλύτερες επιτυχίες στις εγχώριες αλλά και διεθνείς διοργανώσεις και τέλος δίνονται ειδικά οικονομικά στοιχεία για το σύλλογο, κατά την τελευταία δεκαετία. Η εργασία κλείνει με χρήσιμα συμπέρασμα. Η συνολική εντύπωση που δημιουργείται από την εκπόνηση αυτή είναι πως ο Ολυμπιακός αποτελεί μια άρτια, επαγγελματική, ποδοσφαιρική ένωση, με μακρόχρονη ιστορία και παράδοση, η οποία, παρά τις όποιες δυσκολίες στο πέρασμα των χρόνων, κατάφερε να επιβιώσει και να αποτελεί σήμερα σύμβολο του Πειραιά, αλλά και της Ελλάδας ολόκληρης, τόσο σε αθλητικό, όσο και σε διοικητικό και οικονομικό επίπεδο.

Περιεχόμενα

Εισαγωγή.....	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο – ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ	7
1.1 Η Ιδρυση του Συλλόγου και τα πρώτα χρόνια (1925–1930)	7
1.2. Εδραίωση (1931–1944).....	9
1.3 Η Δημιουργία του Θρύλου (1945–1958)	9
1.4 Η Σάντος του Πελέ, Α΄ Εθνική και εποχή Γουλανδρή (1959–1979).....	10
1.5 Επαγγελματικό πρωτάθλημα και τα δύσκολα χρόνια (1979–1993)	11
1.6 Ο Ολυμπιακός επί προεδρίας Κόκκαλη (1994–2009).....	14
1.7 Ο Ολυμπιακός επί προεδρίας Μαρινάκη (2010 έως σήμερα)	16
1.8 Διατελέσαντες πρόεδροι στον Ολυμπιακό	17
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο – Το έμβλημα και η εμφάνιση του Ολυμπιακού	19
2.1. Έμβλημα και χρώματα της ομάδος.....	19
2.2 Αμφίση της ομάδος.....	19
2.3. Χορηγίες	20
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο – Η συμμετοχή του Ολυμπιακού στις ελληνικές διοργανώσεις.....	21
3.1 Πρωτάθλημα Πρώτης Εθνικής Κατηγορίας.....	21
3.2 Επαγγελματικό πρωτάθλημα.....	21
3.3 Σούπερ Λιγκ	21
3.4 Κύπελλο Ελλάδας	21
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο – Η συμμετοχή του Ολυμπιακού στις διεθνείς διοργανώσεις.....	22
4.1 Η πρώτη συμμετοχή	22
4.2 Προκρίσεις στο Τσάμπιονς Λιγκ και πορείες.....	22
4.3 Σημαντικότερες διακρίσεις.....	23
4.4 Κατάταξη του Ολυμπιακού στη βαθμολογία της UEFA	23
Κεφάλαιο 5ο – Οι φίλαθλοι του Ολυμπιακού	24
5.1. Οι φίλαθλοι του Ολυμπιακού	24
5.2 Η τραγωδία της Θύρας 7	24
Κεφάλαιο 6ο – Η ομάδα του Ολυμπιακού	31
6.1 Τρέχουσα σύνθεση Ομάδας	31
6.2. Προπονητής και συνεργάτες.....	32
6.3. Ακαδημία Ομάδος	33
6.4. Σημαντικοί προπονητές.....	34
6.5. Αξιόλογοι ποδοσφαιριστές.....	36

Κεφάλαιο 7ο - Εγκαταστάσεις του Ολυμπιακού και άλλες υποδομές	36
7.1 Γήπεδο Καραϊσκάκη	36
7.2 Προπονητικό Κέντρο Ρέντη.....	37
7.3 Γραφεία ΠΑΕ.....	38
7.4 Μουσείο	39
7.5 Καταστήματα.....	39
Κεφάλαιο 8ο – Οικονομικά στοιχεία & Ιδιοκτησιακό καθεστώς	40
8.2. Οικονομικά στοιχεία της ομάδας	40
8.2.1 Ισολογισμός για τη χρήση 2008	41
8.2.2 Ισολογισμός για τη χρήση 2009	43
8.2.3 Ισολογισμός για τη χρήση 2010	45
8.2.4 Ισολογισμός για τη χρήση 2011	47
8.2.5 Ισολογισμός για τη χρήση 2012	49
8.2.6 Ισολογισμός για τη χρήση 2013	51
8.2.7 Ισολογισμός για τη χρήση 2014	53
8.2.8 Ισολογισμός για τη χρήση 2015	55
8.2.9 Ισολογισμός για τη χρήση 2016	56
8.2.10 Ισολογισμός για τη χρήση 2017	61
Κεφάλαιο 9ο - Συζήτηση.....	66

Ευχαριστίες

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε κατά κύριο λόγο τον καθηγητή μας κύριο Χρήστο Τσουραμάνη για την μεγάλη βοήθεια που μας παρείχε και την εξαιρετική συνεργασία του κατά την διάρκεια της πτυχιακής εργασίας.

Στην συνέχεια ευχαριστούμε πάρα πολύ τις οικογένειες μας, για την συνεχή υποστήριξη και την τεράστια βοήθεια που μας έδωσαν σε όλη την διάρκεια των σπουδών μας.

Εισαγωγή

Η ιστορία κάθε αθλητικής ομάδας είναι συνυφασμένη με το όραμα, τις ιδέες και την προσωπική πορεία των ιδρυτικών μελών της, των ανθρώπων που ανέλαβαν τα ηνία στο πέρασμα του χρόνου, των προπονητών των αθλητών που την εκπροσώπησαν στους αγωνιστικούς χώρους αλλά και των φιλάθλων που δέθηκαν μαζί της. Και η ιστορία του Ολυμπιακού Συνδέσμου Φιλάθλων Πειραιώς είναι απόλυτα συνδεδεμένη με τον Πειραιά, το λιμάνι και τους ανθρώπους του αλλά και την αθλητική παράδοση της πόλης από τις αρχές του προηγούμενου αιώνα.

Μέσα από την επιλογή του ονόματος «Ολυμπιακός», τα ιδρυτικά μέλη του συλλόγου θέλησαν να υποδηλώσουν την αθλητική ισχύ, το αγωνιστικό πάθος και τη δίκαιη νίκη μέσα από τον συναγωνισμό. Για αυτό επιλέχθηκε ως έμβλημα ο δαφνοστεφανομένος έφηβος ολυμπιονίκης, ώστε να τονιστούν όλα τα ευγενή στοιχεία και οι αξίες που συνθέτουν το ολυμπιακό ιδεώδες, αναπτύσσονται μέσα από τον αθλητισμό και συνοδεύουν τους νέους σε όλη τους την ζωή.

Ακόμα, και τα δύο χρώματα του Ολυμπιακού, το κόκκινο και το λευκό, συμβολίζουν τις αξίες που είχαν οι ιδρυτές του και ήθελαν να κληροδοτήσουν στις επόμενες γενιές του Πειραιά. Από τα μέσα της δεκαετίας του 20 εκατοντάδες αθλητές φόρεσαν και τίμησαν την ερυθρόλευκη φανέλα, κατέκτησαν τίτλους και τρόπαια και έγραψαν μέσα στους αγωνιστικούς χώρους την ιστορία του Ολυμπιακού.

Πέραν όμως των αθλητικών ιδανικών και του αμιγούς αγνωστικού χαρακτήρα που διέπουν την ομάδα του Ολυμπιακού Πειραιώς, ο ίδιος σήμερα αποτελεί ταυτόχρονα και μια οργανωμένη, οικονομική επιχείρηση ή αλλιώς ΠΑΕ (Ποδοσφαιρική Ανώνυμης Εταιρείας), με σημαντικές επιτυχίες, τόσο σε εθνικό, όσο και διεθνές επίπεδο και αξιόλογη επιχειρηματική δραστηριότητα. Βασικός στόχος

αυτής της εργασίας, είναι, εκτός της καταγραφής των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της ομάδας (ιστορική αναδρομή, πορεία – επιτυχίες) και η αποτύπωση των εν λόγω επιχειρηματικών – οικονομικών διαδικασιών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο – ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

1.1 Η ίδρυση του Συλλόγου και τα πρώτα χρόνια (1925–1930)

Ο Ολυμπιακός είναι ταυτισμένος με τον Πειραιά. Το 1922, μετά τη μικρασιατική καταστροφή και το διωγμό του ελληνικού πληθυσμού από τη Σμύρνη και τις άλλες περιοχές της Μικράς Ασίας και του Πόντου, ο Πειραιάς δέχτηκε περισσότερους από 100.000 πρόσφυγες, και από μέσου μεγέθους πόλη έγινε η τρίτη σε πληθυσμό στην Ελλάδα, μετά την Αθήνα και την Θεσσαλονίκη, με 250.000 κατοίκους. Σε αυτές τις συνθήκες βρήκε πρόσφορο έδαφος να γεννηθεί ένα σωματείο που θα γιγαντωνόταν αργότερα, έχοντας την υποστήριξη από την περισσότερη μερίδα του φίλαθλου ελληνικού κοινού, ο Ολυμπιακός (Συλλογικό, 2009).

Στις τάξεις του είχε άτομα που προέρχονταν από διάφορους κοινωνικούς χώρους. Διέθετε βιομήχανους, εμπόρους, στρατιωτικούς, δικηγόρους, δημόσιους υπαλλήλους, κτηματομεσίτες ακόμη και δημοσιογράφους. Δεν ήταν τυχαίο γεγονός λοιπόν η ίδρυση του Ολυμπιακού, ούτε τυχαίο είναι το γεγονός ότι ο συμπολίτης του Εθνικός δεν γνώρισε την ίδια ακμή και έμεινε πίσω σε φήμη, δόξα, τίτλους και φιλάθλους (Συλλογικό, 2009). Ανάμεσα στους ιδρυτές οι σημαντικότεροι ήταν ο βιομήχανος Μιχαήλ Μανούσκος, ο ανώτατος αξιωματικός του Πολεμικού Ναυτικού Νότης Καμπέρος, ο διευθυντής του Ταχυδρομείου Σταύρος Μαραγκουδάκης, ο έμπορος Νίκος Ανδρόνικος, ο αξιωματικός του Στρατού Δημήτριος Σκλιάς, ο δικηγόρος Νικόλαος Ζαχαρίας, ο συμβολαιογράφος Αθανάσιος Μέρμηγκας, ο χρηματομεσίτης Ιωάννης Κεκκές, και ασφαλώς η οικογένεια των εμπόρων Ανδριανόπουλων, με πολυσχιδή δραστηριότητα.

. Το 1894 εμφανίστηκε ο Πειραιϊκός Σύνδεσμος, η δράση του οποίου ήταν λογοτεχνική, εκπαιδευτική, πολιτιστική αλλά και αθλητική. Ο Πειραιϊκός απέκτησε ποδοσφαιρικό τμήμα μόλις 10 χρόνια αργότερα, το 1904. Το 1909 ήταν η σειρά της Πειραιϊκής Ένωσης να κάνει την εμφάνιση της (Συλλογικό, 2009).

Οι δύο ποδοσφαιρικοί εκπρόσωποι του λιμανιού ήταν το «αντίπαλο δέος» για τις ισχυρές ομάδες της Αθήνας, τον Πανελλήνιο, τον Π.Ο.Α (αργότερα Π.Π.Α.Ο. και στη συνέχεια Παναθηναϊκό), τον Π.Ο. Γουδή και άλλες μικρότερης εμβέλειας. Ο Πειραιϊκός έγινε ο πρώτος πρωταθλητής Ελλάδας, το 1923, παρά το γεγονός ότι δεν είχε συσταθεί η Ε.Π.Ο (1926). Το πρωτάθλημα διοργάνωσε η Ε.Π.Σ.Ε. (Ενωση Ποδοσφαιρικών Σωματείων Ελλάδας), η οποία αναγνωρίστηκε εκείνη τη χρονιά ως μέλος της Φ.Ι.Φ.Α. της παγκό Αρχικά διεξήχθη το Πρωτάθλημα Αθήνας Πειραιά, από το οποίο προκρίθηκαν στην τελική φάση Ο Πειραιϊκός Σύνδεσμος, ο Πανιώνιος, ο Απόλλων Αθηνών, ο Παναθηναϊκός και η Πειραιϊκή Ένωση. Οι αλλεπάλληλες επιτυχίες των Πειραιωτών σε συνδυασμό με τις συνεχείς αποτυχίες των Αθηναίων, δημιούργησαν νέες καταστάσεις στο χώρο του ποδοσφαίρου μας (Συλλογικό, 2009).

Εν τέλει, το κοινό πρωτάθλημα Αθήνας-Πειραιά ύστερα από τρία χρόνια ζωής καταργήθηκε για πάντα. Ήταν φανερό ότι οι πρωτευουσιάνοι ήθελαν να αποφύγουν το «βαρύ χέρι» των Πειραιωτών. Ωστόσο όμως, στους κόλπους των τελευταίων ξέσπασε εμφύλιος πόλεμος, ο οποίος κατέληξε στην ίδρυση του Ολυμπιακού και του Εθνικού. Φαίνεται, μαζί με τα ονόματα των ομάδων Πειραιϊκός Σύνδεσμος και Πειραιϊκή Ένωση είχαν αποκτήσει φήμη και τα ονόματα μερικών Πειραιωτών άσων. Τα κυριότερα από τα ονόματα που υπήρξαν ήταν του Χατζηανδρέου, του Κουράντη, του Πανόπουλου, του Λέκκου, του Κλειδουχάκη και φυσικά το όνομα του Ανδριανόπουλου (Συλλογικό Α., 1997).

Η δεκαετία του 1930, ξεκίνησε πολύ δυναμικά για τον πειραιϊκό σύλλογο, μετά από επιτυχίες επί ξένων ομάδων που είχαν προηγηθεί καθώς και νίκες επί των ελληνικών σωματείων στα συχνά φιλικά παιχνίδια, σε συνδυασμό με την αποτελεσματική διοικητική λειτουργία. Σημαντική βοήθεια ήταν επίσης το σημαντικό πλήθος των οπαδών του οι οποίοι εκδήλωναν τη συμπαράστασή τους σε κάθε ευκαιρία, χωρίς να είναι λίγες οι φορές που οι φίλαθλοι του Ολυμπιακού επέστρεφαν στον Πειραιά με τα πόδια πανηγυρίζοντας κάποια σημαντική επιτυχία¹. Το 1931 ο Ολυμπιακός κατέκτησε το πρώτο πρωτάθλημα στην ιστορία του, το οποίο είχε διοργανωθεί στο πρότυπο της εθνικής κατηγορίας. Συνολικά στην προπολεμική περίοδο ο Ολυμπιακός κατέκτησε 6 φορές το πρωτάθλημα, ενώ το πρωτάθλημα του 1934-35 δεν ολοκληρώθηκε.

¹ Διαθέσιμο στο: <http://www.olympiacos.org/history>

1.2. Εδραίωση (1931–1944)

Ο Ολυμπιακός ήταν αρκετά επιτυχής και τη σεζόν 1933-34, όπου κατέκτησε το πρωτάθλημα Πειραιά, σημειώνοντας μια σειρά από νίκες σε διεθνείς αγώνες. Την περίοδο 1934-35 παρότι το πρωτάθλημα ξεκίνησε, δεν ολοκληρώθηκε ποτέ αφού τόσο η διοργάνωση του 4ου Βαλκανικού ποδοσφαιρικού Κυπέλλου, όσο και οι πολιτικές και στρατιωτικές αναταραχές οδήγησαν στην διακοπή του πρωταθλήματος από την ΕΠΟ². Ο Ολυμπιακός κατέκτησε το πρωτάθλημα του 1935-36, με μια νέα μεγάλη νίκη επί του Παναθηναϊκού με 6-1, στο Στάδιο Καραϊσκάκη. Ακολούθησε μια παρόμοια πορεία και την επόμενη χρονιά, κατακτώντας το πέμπτο πρωτάθλημα της ιστορίας του. Ο Ολυμπιακός κατέκτησε το τελευταίο του πρωτάθλημα λίγο πριν τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο τη σεζόν 1937-38, αλλά δεν τα κατάφερε την επόμενη χρονιά, καθώς ισοβάθμιησε με την ΑΕΚ, υστερούσε όμως στη συνολική διαφορά τερμάτων, με αποτέλεσμα να χάσει το πρωτάθλημα. Με το ξέσπασμα του ελληνοϊταλικού πολέμου πολλοί παίκτες του Ολυμπιακού συμμετείχαν στον πόλεμο, με χαρακτηριστικό παράδειγμα τον Νίκο Γόδα που είχε πολεμήσει τους Γερμανούς στη μάχη της Ηλεκτρικής, στο Κερατσίνι, στην Κοκκινιά και στο Πέραμα.

1.3 Η Δημιουργία του Θρύλου (1945–1958)

Το 1946-47 κατέκτησε το πρώτο νταμπλ της ιστορίας του, δηλαδή πρωτάθλημα και κύπελλο. Τη δεκαετία του 1950 έως το 1960, ο Ολυμπιακός κατέκτησε 7 πρωταθλήματα και άλλα τόσα κύπελλα, αλλά και 5 νταμπλ. Ήταν η εποχή που ο Ολυμπιακός έγινε «Θρύλος», αποκτώντας δεκάδες χιλιάδες φιλάθλων. Πριν από την έναρξη του πρωταθλήματος το 1960, ο Ολυμπιακός είχε 15 τίτλους σε 23 διοργανώσεις, 8 κατακτήσεις κυπέλλου και 6 νταμπλ.

Μετά τον ελληνοϊταλικό πόλεμο, όπου ξεκίνησε εκ νέου μια περίοδος ομαλότητας, ο Ολυμπιακός κυριάρχησε, καθώς σε αυτή την περίοδο αναδείχθηκε Πρωταθλητής Ελλάδος σε 9 από τις 12 διοργανώσεις [1947, 1948, 1951, 1954, 1955, 1956, 1957, 1958, 1959] και Κυπελλούχος σε 8 από τις 13 διοργανώσεις [1947, 1951, 1952, 1953, 1954, 1957, 1958, 1959], ενώ κατέκτησε 6 φορές το νταμπλ [1947, 1951, 1954 και τρεις συνεχόμενες το 1956-1959] κάτι που καμία άλλη ομάδα δεν είχε πετύχει, ούτε έχει πετύχει ακόμα και μέχρι σήμερα. Άλλες σημαντικές διακρίσεις ήταν η κατάκτηση του Κυπέλλου Πάσχα [1945, 1953, 1957, 1959], το Κύπελλο

² Διαθέσιμο στο: <http://www.olympiacos.org/history>

Χριστουγέννων [1953, 1956, 1958, 1959] και το Κύπελλο Αλληλεγγύης [1955]. Το 1958-59 κληρώθηκε για να αντιμετωπίσει στο Κύπελλο Πρωταθλητριών Ευρώπης την Μπεσικτάς, αλλά πολιτικοί λόγοι δεν επέτρεψαν τη μετάβαση των ερυθρόλευκων στη Τουρκία με αποτέλεσμα να μη γίνει το παιχνίδι.

1.4 Η Σάντος του Πελέ, Α' Εθνική και εποχή Γουλανδρή (1959–1979)

Ο Ολυμπιακός κατακτά το Κύπελλο Ελλάδος 3 συνεχόμενες χρονιές, τις σεζόν 1959-60, 1960-61, 1962-63, ενώ την επόμενη χρονιά ματαιώθηκε το Κύπελλο εξαιτίας επεισοδίων από τους οπαδούς του Ολυμπιακού και του Παναθηναϊκού κατά των παικτών, στο παιχνίδι της Λεωφόρου Αλεξάνδρας την 17η Ιουνίου του 1964. Κατέκτησε το πρωτάθλημα Ελλάδος το 1965-66 και το 1966-67 ενώ το 1959-60 κατέκτησε και το Κύπελλο Χριστουγέννων.

Συμμετείχε σε Κύπελλο Κυπελλούχων, σε Βαλκανικό Κύπελλο και στο Κύπελλο Πρωταθλητριών Ευρώπης και πολλούς φιλικούς αγώνες με διεθνείς ομάδες εκ των οποίων η Μπαρτσελόνα, η Παρτιζάν Βελιγραδίου, η Γκέμιο Πόρτο Αλέγκρε, η Μικτή Ρόμα-Λάτσιο, η Στεάουα, η Σπάρτακ Μόσχας, η Γαλατά Σαράϊ, η Λέφσκυ, και άλλες. Ένα αξιομνημόνευτο σημείο, είναι η νίκη επί της Σάντος Σαο Πάολο του Πελέ με 2-1 το 1960-61.

Η έλευση του Ούγγρου προπονητή Μπούκοβι στον Ολυμπιακό, τη δεκαετία του 1965-67, δημιούργησε μια εξαιρετική ομάδα με αποτέλεσμα να στεφτεί πρωταθλήτρια και τις δύο χρονιές, ενώ την τριετία 1972-75 κατέκτησε ακόμα δύο πρωταθλήματα και δύο κύπελλα, ενώ στις ευρωπαϊκές διοργανώσεις, ο Ολυμπιακός απέκλεισε την Κάλιαρι και τη Σέλτικ.

Το 1971, στο Στάδιο Καραϊσκάκη, υπήρξε η πρώτη μαζική ένδειξη αντιπάθειας κατά του δικτάτορα Παπαδόπουλου κατά τη διάρκεια του τελικού Κυπέλλου Κυπελλούχων μεταξύ Τσέλσυ και Ρεάλ. Το 1972-73 είναι μια μεγάλη χρονιά για τον Ολυμπιακό, κατακτώντας Πρωτάθλημα και Κύπελλο- το 7ο Νταμπλ έχοντας 94 βαθμούς με μία μόνο ήττα σε όλο το Πρωτάθλημα, και μία αξιοπρεπή πορεία όσο αφορά την πρώτη του συμμετοχή στο κύπελλο ΟΥΕΦΑ.

Την επόμενη χρονιά, 1973-74, ο Ολυμπιακός, κατακτά το Πρωτάθλημα και το Κύπελλο από ΑΕΚ και Παναθηναϊκό αντίστοιχα, κερδίζονται ταυτόχρονα και στην Ευρώπη επιτυγχάνοντας 2 νίκες, 1 ισοπαλία και 1 ήττα. Από το 1975-76 αρχίζει μια

ύφεση στα ποδοσφαιρικά δρώμενα του Ολυμπιακού η οποία όμως τελειώνει με το πέρας της περιόδου του 1978-79.

1.5 Επαγγελματικό πρωτάθλημα και τα δύσκολα χρόνια (1979-1993)

Τον Μάρτιο του 1979 όταν και ψηφίστηκε από την Βουλή το σχέδιο νόμου περί επαγγελματικού ποδοσφαίρου, βάσει του οποίου οι σύλλογοι έπρεπε να μετατραπούν σε Ποδοσφαιρικές Ανώνυμες Εταιρείες (Π.Α.Ε), ο Ολυμπιακός αντιμετώπιζε οικονομικά προβλήματα. Το ταμείο ήταν σχεδόν άδειο. Πρόεδρος ήταν τότε ο Ηρακλής Τσιτσαλής, τραπεζικός υπάλληλος. Ο Τσιτσαλής ήταν εκείνος που έπεισε έναν όμιλο εφοπλιστών να αγοράσει τον Ολυμπιακό. Στις 13 Ιουλίου 1979, οι εφοπλιστές Νταϊφάς, Χανδρής, Γουρδομιχάλης, Νομικός, Ευθυμίου, με επικεφαλής τον πρώτο, κατέθεσαν την πρώτη ημέρα της δημόσιας εγγραφής το ποσό των 61.000.000 δραχμών και πήραν την πλειοψηφία των μετοχών της Νεοσύστατης Π.Α.Ε Ολυμπιακός. Πρόεδρος εξελέγη ο Σταύρος Νταϊφάς (Συλλογικό έργο 2009).

Ο καλαματιανός στην καταγωγή παράγοντας ήταν δυναμικός χαρακτήρας. Η κριτική του άγγιζε άπαντες. Ξεπέρασε σε δόξα ακόμη και τον αείμνηστο Νίκο Γουλανδρή. Στην εποχή του ο Ολυμπιακός κατέκτησε 5 πρωταθλήματα, 1 Κύπελλο και 2 Σούπερ Καπ . ΟΝταϊφάς κατηγορήθηκε για μεγάλα και σημαντικά λάθη. Ήταν πρόεδρος που άλλαζε πολύ δύσκολα γνώμη. Του χρεώθηκαν οι μετακινήσεις σπουδαίων παικτών στον αιώνιο αντίπαλο, τον Παναθηναϊκό, όπως αυτές των Γαλάκου, Κυράστα (καλοκαίρι 1981). Σαργκάνη, Βαμβακούλα (καλοκαίρι 1985) αλλά και η πώληση του Νίκου Αναστόπουλου στην ιταλική Αβελίνο έναντι μόλις 40.000.000 δραχμών (καλοκαίρι 1987). Ωστόσο το μελανότερο σημείο της προεδρίας του Νταϊφά ήταν η μεταβίβαση των μετοχών στο Γιώργο Κοσκωτά τον Νοέμβριο του 1987 και μια σειρά από συμβάντα που θα εξηγηθούν παρακάτω. (Συλλογικό έργο B,2009).

Ο Ολυμπιακός κατέκτησε τον τίτλο της περιόδου 1986-1987, αλλά η επόμενη σεζόν τον βρήκε στη χειρότερη θέση της ιστορίας του. Μετά από 7 ματς είχε μόλις 3 ισοπαλίες και 4 ήττες, που τον καθήλωσαν χαμηλά στην βαθμολογία. Στις 8 Νοεμβρίου 1987 γνώρισε τη συντριβή από τον Παναθηναϊκό στο Ο.Α.Κ.Α)1-4). Στήθηκαν λαϊκά δικαστήρια, ενώ απίστευτη ήταν η οργή και οι ύβρεις προς τους παίκτες, τον προπονητή και φυσικά τους διοικούντες της Π.Α.Ε. Λίγες ημέρες μετά έσκασε η βόμβα. Εμφανίστηκε στο αθλητικό προσκήνιο της χώρας ο Γιώργος

Κοσκωτάς, ιδιοκτήτης της Τράπεζας Κρήτης και εκδότης, ο οποίος ενδιαφέρθηκε για την αγορά του πλειοψηφικού πακέτου της ερυθρόλευκης Π.Α.Ε. Ο Γιώργος Κοσκωτάς αγόρασε το 68% των μετοχών, αλλά, λόγω της απαγόρευσης του νόμου περί επαγγελματικού ποδοσφαίρου να κατέχει ένα φυσικό πρόσωπο το 51%, «έσπασε» το μετοχικό πακέτο σε τρία κομμάτια για να μην αντιμετωπίσει προβλήματα με την δικαιοσύνη και μεταβίβασε το ένα κομμάτι στον αδερφό του Σταύρο και το άλλο σε τρίτους (Συλλογικό έργο Β, 2009).

Στις 22 Νοεμβρίου 1987 οι αδερφοί Κοσκωτά και ο Σταύρος Νταϊφάς εμφανίστηκαν μαζί στο Γ. Καραϊσκάκης για να δουν το ματς Εθνικός-Ολυμπιακός (το οποίο έληξε 0-0). Μέσα σε ένα μήνα ο Γιώργος Κοσκωτάς έδιωξε 13 παίκτες, αγόρασε 15, ενώ την τεχνική ηγεσία ανέλαβε ο Τάις Λίμπρεχτς. Ο Ολυμπιακός τερμάτισε 8^{ος} και ηττήθηκε στα πέναλτι από τον Παναθηναϊκό στον τελικό του Κυπέλλου. Το καλοκαίρι του 1988 ο Κοσκωτάς προσπάθησε ανεπιτυχώς να φέρει στην Ελλάδα το μεγάλο αστέρι της Πορτογαλίας Πάολο Φούτρε αλλά και τον Γερμανό διεθνή φορ Γιούργκεν Κλίσμαν. Έφερε τελικά τον Μαγνάρο διεθνή μεσοεπιθετικό Λάγιος Ντέταρι, έναντι του τεράστιου για την εποχή ποσού των 1.100.000.000 δραχμών. Παράλληλα έκλεισε τον Κώστα Αντωνίου του Παναθηναϊκού, ο οποίος μάλιστα προπονήθηκε στις εγκαταστάσεις του Ρέντη, αλλά η 9μελής επιτροπή της Ε.Π.Ο και το ΑΣΕΑΔ αργότερα δικαίωσαν τους πράσινους (Συλλογικό έργο Β, 2009).

Τον Σεπτέμβριο ο Κοσκωτάς επιχείρησε να πετύχει μεγάλο κόλπο με την μεταγραφή του Δημήτρη Σαραβάκου. Μετά από τηλεφωνικές επαφές των αδελφών Κοσκωτά με τον διεθνή επιθετικό του Παναθηναϊκού κλείστηκε η συμφωνία 600.000.000 δραχμών, εκ των οποίων τα 100 τοποθετήθηκαν σε θυρίδα της τράπεζας Κρήτης για λογαριασμό του παίκτη. Τον Οκτώβριο του 1988 ξέσπασε το σκάνδαλο Κοσκωτά. Μετά από έλεγχο στην Τράπεζα Κρήτης διαπιστώθηκε έλλειμμα 32 δισεκατομμυρίων δραχμών (Συλλογικό έργο Β, 2009).

Ο Κοσκωτάς διέφυγε στις Η.Π.Α, συνελήφθη στις 23 Νοεμβρίου 1988 στο Σάλεμ της Μασαχουσέτης, εκδόθηκε στην Ελλάδα το 1991, δικάστηκε και καταδικάστηκε σε φυλάκιση. Στο προσκήνιο αναδύθηκε ο Αργύρης Σαλιαρέλης, ο επονομαζόμενος και βασιλιάς των ρουμπινιών, ο οποίος φερόταν ότι φυγάδευσε τον Κοσκωτά στις Η.Π.Α.Ο Σαλιαρέλης παρουσίασε ένα ιδιωτικό συμφωνητικό στο

οποίο φαινόταν ότι ο Κοσκωτάς του μεταβίβασε το 68% των μετοχών. Η Τράπεζα Κρήτης προσέβαλε δικαστικά την πώληση της Π.Α.Ε., διαπιστώνοντας ότι ο Κοσκωτάς υπεξαίρεσε το ποσό των 540.000.000 δραχμών. Όλοι οι λογαριασμοί που είχαν σχέση με τον Κοσκωτά και τον Ολυμπιακό μπλοκαρίστηκαν, η ομάδα ήταν ακέφαλη ουσιαστικά και ξεκίνησε ο κύκλος των ατελείωτων οικονομικών προβλημάτων (Συλλογικό έργο Β, 2009).

Το ξεκίνημα της δεκαετίας του '90 βρήκε τον Ολυμπιακό εγκλωβισμένο σε ένα κυκεώνα διοικητικών προβλημάτων που είχαν δημιουργηθεί και γιγαντωθεί τα τελευταία χρόνια της προηγούμενης. Ο Γιώργος Κοσκωτάς βρισκόταν ήδη στις φυλακές της Μασαχουσέτης από τον Νοέμβριο του 1988 και περίμενε την έκδοση του στην Ελλάδα, έχοντας παραδώσει το 68% των μετοχών της ερυθρόλευκης Π.Α.Ε. στον Αργύρη Σαλιαρέλη, με ένα ιδιωτικό συμφωνητικό που παρουσίασε ο δεύτερος, την ύπαρξη του οποίου όμως ουδέποτε αναγνώρισε ο πρώτος. Στο τέλος του 1991, όταν κυκλοφόρησαν φήμες ότι ο ίδιος ο Σαλιαρέλης αποπειράθηκε να προσφέρει στον Γιώργο Βαρδινογιάννη το πλειοψηφικό πακέτο των μετοχών, αντέδρασαν οι οργανωμένοι και προχώρησαν από τα λόγια στην πράξη, αναγκάζοντας τον πρόεδρο του Ολυμπιακού να αποχωρήσει τον Ιανουάριο του 1992, μεταβιβάζοντας τις μετοχές του στον Γιώργο Μπανασάκη. Το περίεργο της όλης υπόθεσης, αλλά και ενδεικτικό της κατάστασης που επικρατούσε ήταν ότι ο Μπανασάκης δεν αγόρασε τις μετοχές από τον κάτοχο τους, αλλά από κάποιους Ελβετούς τραπεζίτες, από τους οποίους ο Σαλιαρέλης είχε πάρει δάνειο, βάζοντας υποθήκη τις μετοχές και τον πύργο του στην Αίγινα (Συλλογικό έργο Β, 2009).

Την ίδια εποχή ο υφυπουργός Αθλητισμού Βασίλης Παπαγεωργόπουλος έστειλε ελεγκτές της εφορίας στην Ερυθρόλευκη Π.Α.Ε, οι οποίοι ανακάλυψαν ότι το σύνολο των χρεών του Ολυμπιακού σε κράτος και Τράπεζα Κρήτης ξεπερνούσε το ποσό των τριών δισεκατομμυρίων δραχμών. Παράλληλα, κυκλοφόρησε ένα σενάριο, σύμφωνα με το οποίο ομάδα εφοπλιστών ενδιαφέρόταν να αναλάβει την ομάδα. Εκ των πραγμάτων όμως αποδείχθηκε ότι ο μοναδικός εφοπλιστής που είχε εκδηλώσει πραγματικό ενδιαφέρον ήταν ο Σταύρος Νταϊφάς, ο οποίος κατά δήλωσή του αισθανόταν τύψεις που έδωσε τον Ολυμπιακό στον Κοσκωτά και επιθυμούσε να επανορθώσει (Συλλογικό έργο Β, 2009).

1.6 Ο Ολυμπιακός επί προεδρίας Κόκκαλη (1994–2009)

Με το ξεκίνημα του 1992, οι εξελίξεις στα διοικητικά του Ολυμπιακού άρχισαν να τρέχουν ταχύτατα. Το σύνθημα για τη δρομολόγησή τους δόθηκε από τον Σταύρο Νταϊφά, ο οποίος τέθηκε επικεφαλής ομάδας επιχειρηματιών και μαζί με τον Σωκράτη Κόκκαλη (από το 1991 ήταν υπεύθυνος του Ερυθρόλευκου μπάσκετ) ανέλαβαν τον έλεγχο της Π.Α.Ε., με πρώτο στόχο την εξυγίανσή της και στη συνέχεια την επιστροφή της ομάδας στους τίτλους. Οι προσπάθειες του στέφθηκαν με επιτυχία και η αρχή της νέας εποχής έγινε τον Μάρτιο του 1992, όταν το πρωτοδικείο Πειραιά όρισε προσωρινή διοίκηση στον Ολυμπιακό, με πρόεδρο τον Νταϊφά και μέλος του συμβουλίου τον Κόκκαλη (Συλλογικό έργο Β, 2009).

Ωστόσο, οι κινήσεις του νυν αφεντικού των ερυθρόλευκων για να διευθετηθεί το μείζον πρόβλημα των χρεών είχαν ξεκινήσει νωρίτερα, όταν δηλαδή ο Κόκκαλης είχε επισκεφθεί τον τότε πρωθυπουργό Κωνσταντίνο Μητσοτάκη για να συζητήσουν το θέμα της ρύθμισης. Η συνάντηση έφερε το επιθυμητό αποτέλεσμα, αφού στις 4 Μαρτίου 1992 ψηφίστηκε στη Βουλή ο νόμος 2021 του υπουργείου Πολιτισμού (Ταμείο διαχείρισης πιστώσεων για την εκτέλεση αρχαιολογικών έργων και άλλες διατάξεις), του οποίου τα άρθρα 13 και 14 προέβλεπαν τη ρύθμιση των χρεών του Ολυμπιακού και την απαλλαγή του από ένα σημαντικό ποσοστό (Συλλογικό έργο Β, 2009).

Έτσι, οι Πειραιώτες απαλλάχθηκαν από τις απαιτήσεις της Τράπεζας Κρήτης μέχρι του ποσού των 2,6 δισεκατομμυρίων δραχμών, από τις οφειλές για φόρους μεταγραφών ύψους περίπου 400 εκατομμυρίων, ενώ «πάγωσαν» και περίπου 5,5 δισεκατομμύρια, αφού υπήρχαν εκκρεμείς δίκες. Ο τελικός διακανονισμός έκανε λόγο για χρέος δύο δισεκατομμυρίων δραχμών, πληρωτέο σε 120 δόσεις. Η συνάντηση Κόκκαλη- Μητσοτάκη όμως έκρυβε μία έκπληξη για τον ισχυρό άνδρα των ερυθρόλευκων. Όπως είπε σε μεταγενέστερη συνέντευξη του ο πρόεδρος του Ολυμπιακού, ο πρωθυπουργός τον ενημέρωσε ότι είχε δεχθεί νωρίτερα την επίσκεψη του μεγαλομετόχου του Παναθηναϊκού Βαρδή Βαρδινογιάννη, ο οποίος του ζήτησε να δώσει στον Κόκκαλη τα ψηφιακά, αλλά να μην τον αφήσει να πάρει τον Ολυμπιακό (Συλλογικό έργο Β, 2009).

Κίνηση που ο πρόεδρος της ομάδας του Πειραιά εξέλαβε ως σαφέστατη ένδειξη ανησυχίας των αιώνιων αντιπάλων για τις εξελίξεις που είχαν ήδη

δρομολογηθεί. Στην ίδια συνέντευξη μάλιστα το αφεντικό της πειραιώτικης Π.Α.Ε είχε προκαλέσει τους δύο εμπλεκόμενους στη συνάντηση να διαψεύσουν ότι αυτή πραγματοποιήθηκε τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Κάτι όμως που δεν έγινε ποτέ. Όπως αναμενόταν, η κατάσταση που παρέλαβε η διορισμένη από το Πρωτοδικείο διοίκηση του Ολυμπιακού ήταν χαώδης, αφού επί πέντε χρόνια τα πάντα γινόταν υπό καθεστώς πλήρους αδιαφάνειας. Οι έλεγχοι των ορκωτών λογιστών που έγιναν κατ εντολή Νταϊφά και Κόκκαλη έδειξαν μεταξύ άλλων ότι στην Π.Α.Ε. δεν υπήρχε καν μετοχολόγιο (κανείς, δηλαδή, δεν ήταν σε θέση να γνωρίζει ποιος είχε βάλει χρήματα στην ομάδα και πόσα ήταν αυτά), ενώ μεταξύ πολλών άλλων αποκάλυψαν τα πολύπλοκα συμβόλαια των παικτών, οι οποίοι δεν γνώριζαν ακριβώς ούτε ποιες ήταν οι αποδοχές τους, αλλά ούτε και πόσα λεφτά τους χρωστούσαν οι προηγούμενες διοικήσεις (Συλλογικό έργο Β, 1997).

Στην πρώτη γενική συνέλευση των ανθρώπων που ανέλαβαν να βγάλουν τον Ολυμπιακό από το αδιέξοδο, αποφασίστηκε και πραγματοποιήθηκε αύξηση μετοχικού κεφαλαίου 1,3 δισεκατομμυρίου δραχμών, ώστε να μπορέσουν οι ερυθρόλευκη να αποκτήσουν κανονική διοίκηση. Κάτι το οποίο έγινε επίσημα στις 15 Απριλίου του 1993, όταν ο Σωκράτης Κόκκαλης ανέλαβε την ηγεσία του Ολυμπιακού, βάζοντας οριστικό τέλος στη μαύρη πενταετία που είχε προηγηθεί. Όσο για την αποπληρωμή των χρεών, το ύψος των οποίων ξεπέρασε τα τρία δισεκατομμύρια δραχμές, ξεκίνησε αμέσως μετά το διακανονισμό για τη ρύθμιση τους και ολοκληρώθηκε στις αρχές του 2000. Τότε, δηλαδή, που η Π.Α.Ε. αποφάσισε να εξοφλήσει άμεσα και τις 16 δόσεις που είχαν απομείνει, ώστε να απαλλαγεί από τις προσαυξήσεις των υπολοίπων και να απεμπλακεί οριστικά από το αμαρτωλό παρελθόν. Για να φτάσει, μάλιστα, στην οριστική επίλυση του προβλήματος που έφτασε την ομάδα στα πρόθυρα της διάλυσης, η διοίκηση του Ολυμπιακού κατέλαβε στο Ελληνικό Δημόσιο ποσό ύψους περίπου 1,032 δισεκατομμυρίου δραχμών (Συλλογικό έργο Β, 1997). Από τις 18 Μαρτίου του 1993 μέχρι και τις 18 Ιουνίου του 2010, περίοδο κατά την οποία η ΠΑΕ Ολυμπιακός άνηκε στον Σωκράτη Κόκκαλη, η ομάδα οδηγήθηκε στην σημαντικότερη εποχή της ιστορίας της.

Με την έλευση του Κόκκαλη στην προεδρία του Ολυμπιακού, προστίθενται μεταξύ άλλων οι Τζόρτζεβιτς και Γιαννακόπουλος στο ρόστερ της ομάδας, όπου με προπονητή τον Μπάγεβιτς βάζουν τέλος στα «πέτρινα χρόνια» του Ολυμπιακού. Κατακτούν επτά συνεχή πρωταθλήματα (1997-2003), ενώ το 1999 κερδίζουν και το

Κύπελλο αλλά αποκλείονται από τη Γιουβέντους, λίγο πριν την ημιτελική φάση του Τσάμπιονς Λιγκ. Στο μεταξύ ο Ολυμπιακός απ' το 1997 χρησιμοποιεί ως έδρα του το Ολυμπιακό Στάδιο και λίγα χρόνια αργότερα ξεκινούν τα έργα ανοικοδόμησης του νέου «Καραϊσκάκη», το οποίο ανοίγει τις πύλες του το καλοκαίρι του 2004 για να φιλοξενήσει τη συνέχεια της ιστορίας του Ολυμπιακού. Συνολικά ο Ολυμπιακός κατακτά 4 Νταμπλ με τα Κύπελλα των 2005, 2006, 2008, 2009 και γενικότερα έχει μια πολύ καλή πορεία στις ευρωπαϊκές διοργανώσεις.

1.7 Ο Ολυμπιακός επί προεδρίας Μαρινάκη (2010 έως σήμερα)

Στην πρώτη χρονιά του Μαρινάκη στον Ολυμπιακό, η ομάδα στέφεται ξανά πρωταθλητρια Ελλάδος με προπονητή τον Ερνέστο Βαλβέρδε, για 38^η φορά στην ιστορία του συλλόγου. Και τη σεζόν 2011-12, ο Ολυμπιακός κατέκτησε πρωτάθλημα και κύπελλο, αποκτώντας το 15^ο Νταμπλ της ιστορίας του. Είχε επίσης μια εξαιρετική Ευρωπαϊκή παρουσία με εκτός έδρας νίκη επί της Μαρσέιγ, νίκη επί της Ντόρτμουντ στο Καραϊσκάκη και νίκη επί της Άρσεναλ με 3-1 στο Γεώργιος Καραϊσκάκης. Την περίοδο 2012-2013, διαδέχεται τον Ερνέστο Βαλβέρδε ο Λεονάρντο Ζαρντίμ, χωρίς ωστόσο να ολοκληρώσει τη θητεία του και τον διαδέχτηκε ο Ισπανός Μίτσελ Γκονζάλεθ, που οδήγησε τον Ολυμπιακό στον 40^ο τίτλο του Πρωταθλητή στην ιστορία του συλλόγου, ενώ παράλληλα έφτασε στο 26^ο Κύπελλο, νικώντας 3-1 τον Αστέρα Τρίπολης στον τελικό και κατακτώντας έτσι το 16ο νταμπλ στην ιστορία του.

Τη σεζόν 2013-14, ο Ολυμπιακός έφτασε στην κατάκτηση του 41^{ου} πρωταθλήματος της ιστορίας του, με πρόκριση την ίδια σεζόν στη φάση των «16» του UEFA Champions League αφήνοντας εκτός συνέχειας τις Μπενφίκα και Άντερλεχτ και κερδίζοντας 2-0 την Μάντσεστερ Γιουνάιτεντ. Ηττήθηκε ωστόσο στο Ολντ Τράφορντ, με αποτέλεσμα να μη συνεχίσει τους 8 της διοργάνωσης.

Την σεζόν 2014-2015 ο Ολυμπιακός είχε ξανά μια πολύ καλή πορεία στο Champions League, κερδίζοντας τη φιναλίστ της διοργάνωσης και πρωταθλήτρια Ισπανίας, Ατλέτικο Μαδρίτης με σκορ 3-2 στο «Γεώργιος Καραϊσκάκης», την πρωταθλήτρια Ιταλίας, Γιουβέντους με 1-0 και με 4-2 στον Πειραιά την πρωταθλήτρια Σουηδίας, Μάλμε. Στις αρχές Ιανουαρίου πραγματοποιήθηκε αλλαγή στην τεχνική ηγεσία του Ολυμπιακού, όπου διαδέχτηκε τον Μίτσελ ο Πορτογάλος Βίτορ Περέιρα, οδηγώντας τον Ολυμπιακό στην κατάκτηση ενός ακόμα νταμπλ.

Τη σεζόν 2015/16, ο Ολυμπιακός έκανε ρεκόρ ταχύτερης, ημερολογιακά, εξασφάλισης του τίτλου στις 28/2/2016, ενώ τα πήγε και πολύ καλά ξανά στο UEFA Champions League κερδίζοντας με 3-2 την Άρσεναλ στο Λονδίνο και δύο φορές τη Ντινάμιο Ζάγκρεμπ και συνέχισε στο UEFA Europa League, όπου αποκλείστηκε από την Άντερλεχτ.

Τη σεζόν 2016/17, ο Ολυμπιακός κατακτά το 7^ο συνεχόμενο πρωτάθλημα και το 44^ο συνολικά στην ιστορία του Συλλόγου. Ένα σημαντικό επίτευγμα για την ομάδα, καθώς ισοφαρίστηκε το ανάλογο ρεκόρ των περιόδων 1997-2003 και 2011-2017. Την ίδια σεζόν, έφτασαν επίσης στους «16» της διοργάνωσης.

1.8 Διατελέσαντες πρόεδροι στον Ολυμπιακό

Οι πρόεδροι του Ολυμπιακού με χρονολογική σειρά, παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί³:

Περίοδος	Πρόεδρος
1925–1928	 Μιχάλης Μανούσκος
1929–1931	 Θανάσης Μέρμηγκας
1931	 Τάκης Ζάκκας
1932–1935	 Γιάννης Ανδριανόπουλος
1936	 Τάκης Ζάκκας
1937–1939, 1945–1950	 Μιχάλης Μανούσκος
1946	 Γιάννης Μπαρμπαρέσσος
1953–1954	 Θανάσης Μέρμηγκας

³ Διαθέσιμο στο: <http://www.olympiacos.org/history>

1954–1967	 Γιώργος Ανδριανόπουλος
1967–1969	 Κώστας Μπουζάκης
1969–1970	 Τάσος Οικονόμου
1970–1971	 Ευτύχιος Γκούμας
1971	 Αριστείδης Σκυλίτσης
1971–1972	 Δημήτρης Βαρδάνης
1972–1975	 Νίκος Γουλανδρής
1975	 Κώστας Θανόπουλος
1975	 Περικλής Λαναράς
1976–1978	 Κώστας Θανόπουλος
1978–1979	 Ηρακλής Τσιτσαλής
1979–1985	 Σταύρος Νταϊφάς
1986	 Νίκος Ευθυμίου
1986–1987	 Σταύρος Νταϊφάς
1987–1988	 Γιώργος Κοσκωτάς
1988–1992	 Αργύρης Σαλιαρέλης
1992	 Γιώργος Μπανασάκης

1992–1993	 Σταύρος Νταϊφάς
1993–2010	 Σωκράτης Κόκκαλης
2010–σήμερα	 Ευάγγελος Μαρινάκης

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο – Το έμβλημα και η εμφάνιση του Ολυμπιακού

2.1. Έμβλημα και χρώματα της ομάδος

Ο ανάδοχος του Ολυμπιακού Νότης Καμπέρος, είχε προτείνει ως έμβλημα της ομάδας έγινε τον δαφνοστεφανωμένο έφηβο, εμπνευσμένος από τους Ολυμπιακούς Αγώνες και τα ιδεώδη τους, καθώς συμβολίζει τη δύναμη, την αθλητική ισχύ, το ήθος και την ευγενή άμιλλα⁴.Τα χρώματα της ομάδας προτάθηκαν από τον Γιάννη Ανδριανόπουλο – που ήταν παρεπιπτόντως οπαδός της Άρσεναλ - και ήταν το κόκκινο, όπου συμβόλιζε το πάθος και τη γενναιότητα και το άσπρο, που συμβόλιζε την αγνότητα και την ηθική⁵.

2.2 Αμφίεση της ομάδος

Η φανέλα του Ολυμπιακού είναι είναι δίχρωμη (κόκκινο και άσπρο), με διάφορες παραλλαγές κατά την ιστορία του συλλόγου. Στην εικόνα, που ακολουθεί, παρουσιάζονται κάποιες από τις εμφανίσεις του συλλόγου⁶.

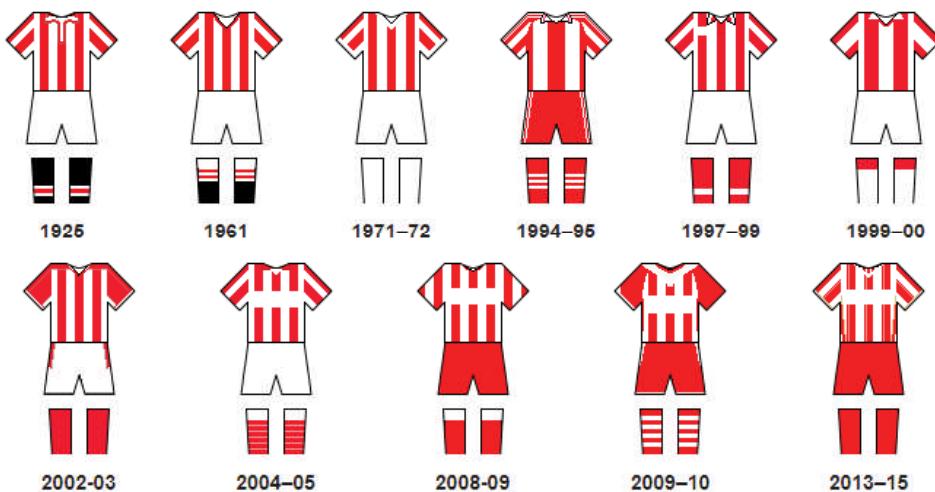
⁴ Διαθέσιμο στο: <https://www.sansimera.gr/articles/75>

⁵ Διαθέσιμο στο: <https://www.sansimera.gr/articles/75>

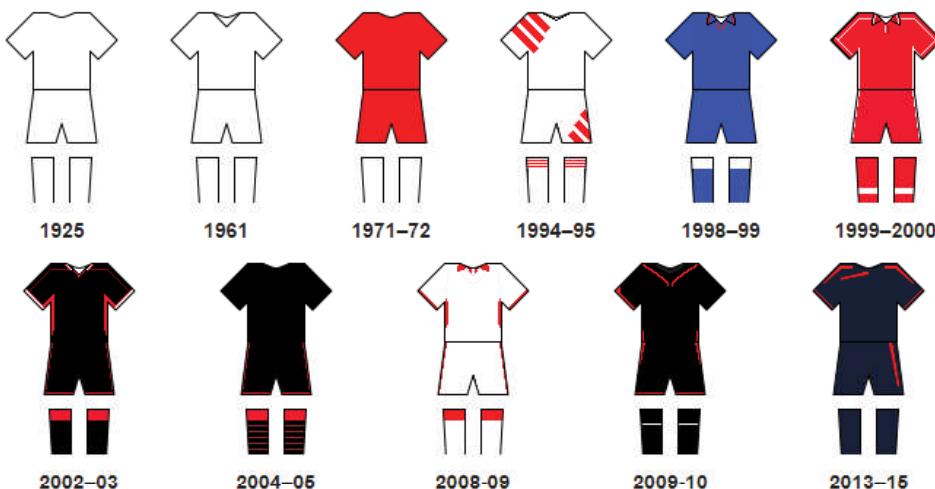
⁶ Ανακτήθηκε από:

[https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9F%CE%BB%CF%85%CE%BC%CF%80%CE%B9%CE%B1%CE%BA%C F%8C%CF%82_%CE%A3.%CE%A6.%CE%A0._\(%CF%80%CE%BF%CE%B4%CF%8C%CF%83%CF%86%CE% B1%CE%B9%CF%81%CE%BF\)%#CE%88%CE%BC%CE%B2%CE%BB%CE%B7%CE%BC%CE%B1_%CE%BA%CE% B1%CE%B9_%CF%87%CF%81%CF%8E%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1](https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9F%CE%BB%CF%85%CE%BC%CF%80%CE%B9%CE%B1%CE%BA%C F%8C%CF%82_%CE%A3.%CE%A6.%CE%A0._(%CF%80%CE%BF%CE%B4%CF%8C%CF%83%CF%86%CE% B1%CE%B9%CF%81%CE%BF)%#CE%88%CE%BC%CE%B2%CE%BB%CE%B7%CE%BC%CE%B1_%CE%BA%CE% B1%CE%B9_%CF%87%CF%81%CF%8E%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1)

Κύρια αμφίση

Εναλλακτική αμφίση

2.3. Χορηγίες

Στις 21 Μαρτίου 1979, δημοσιεύεται ο νόμος 879/1979, επί υπουργείας Δημήτρη Νιάνια, που έμελλε να αλλάξει τη μορφή του ποδοσφαιρού στη χώρα μας που έως τότε κινείτο ανάμεσα στον ερασιτεχνισμό και τον ημιεπαγγελματισμό. Μαζί με το Προεδρικό διάταγμα 550/79, άλλαξε τη λειτουργία των συλλόγων, όπου πλέον μετατρέπονταν πλέον σε ανώνυμες εταιρίες με κεντρικό όργανο την ΕΠΑΕ⁷. Εκτότε οι ομάδες άρχισαν να αποκτούν χορηγίες και ανάμεσά τους ήταν και ο Ολυμπιακός. Ανάμεσα στους σημαντικότερους χορηγούς του Ολυμπιακού αυτή τη στιγμή, είναι οι

⁷ Διαθέσιμο στο: <https://www.eleftherostypos.gr/sports/116917-i-gennisi-tis-epae-otan-to-elliniko-podosfairo-egine-epaggelmatiko/>

εταιρείες Stoiximan.gr, Adidas, η Τράπεζα Πειραιώς, η Emirates, η Vodafone, η Samsung και η Coca-Cola⁸.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο – Η συμμετοχή του Ολυμπιακού στις ελληνικές διοργανώσεις

3.1 Πρωτάθλημα Πρώτης Εθνικής Κατηγορίας

Το 1959–60 η ιδρύθηκε η εθνική κατηγορία με τη συμμετοχή 16 ομάδων. Τη διετία 1965–67, με προπονητή τον Ούγγρο Μπούκοβι, κέρδισε δύο πρωταθλήματα, ενώ την τριετία 1972–75, επί προεδρίας Νίκου Γουλανδρή, ο Ολυμπιακός κατέκτησε συνολικά πρωταθλήματα.

3.2 Επαγγελματικό πρωτάθλημα

Το 1979 οι σύλλογοι μετατράπηκαν σε ΠΑΕ και έγιναν επαγγελματικοί, όπου άρχισαν να συμμετέχουν σε αυτούς επιχειρηματίες. Τον Ολυμπιακό ανέλαβε όμιλος επιχειρηματών με πρόεδρο τον Σταύρο Νταϊφά. Από το 1980 μέχρι και το 2006, όπου και το πρωτάθλημα έγινε Σούπερ Λιγκ, ο Ολυμπιακός κατέκτησε το Πρωτάθλημα Ελλάδος 14 φορές.

3.3 Σούπερ Λιγκ

Από το 2007, που το πρωτάθλημα Ελλάδος μετατράπηκε σε Σούπερ Λιγκ, ο Ολυμπιακός κέρδισε το πρωτάθλημα όλες τις χρονιές, εκτός από το 2010, όπου τερμάτισε 5^{ος}.

3.4 Κύπελλο Ελλάδας

Στο κύπελλο Ελλάδας ο Ολυμπιακός συμμετείχε για πρώτη φορά το 1932, όπου από το 1947 έως το 1976, σε 30 συνολικά διοργανώσεις, υπήρξε ο μεγάλος πρωταγωνιστής κατακτώντας 17 φορές το τρόπαιο. Έχει 12 συνεχόμενες συμμετοχές σε τελικούς με πρώτη το 1951 και τελευταία το 1966.

⁸ Διαθέσιμο στο: <http://www.olympiacos.org/sponsors>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο – Η συμμετοχή του Ολυμπιακού στις διεθνείς διοργανώσεις

4.1 Η πρώτη συμμετοχή

Ο Ολυμπιακός, ήταν η πρώτη ελληνική ομάδα που συμμετείχε σε ευρωπαϊκή διοργάνωση. Τη σεζόν 1958–59 θα συμμετείχε στο κύπελλο Πρωταθλητριών, όμως η κλήρωση τον έφερε αντίπαλο με την τουρκική Μπεσίκτας και λόγω των τεταμμένων ανάμεσα στις δύο χώρες ο Ολυμπιακός αποχώρησε χωρίς να αγωνιστεί, καθώς η UEFA δεν δέχτηκε την πρότασή του οι αγώνες να διεξαχθούν στη Γιουγκοσλαβία. Την αμέσως επόμενη περίοδο συμμετείχε στη διοργάνωση με αντίπαλο τη Μίλαν, όπου ήρθαν ισόπαλοι 2–2 στον Πειραιά και ηττήθηκε κατόπιν με 1–3 στο Σαν Σίρο⁹.

4.2 Προκρίσεις στο Τσάμπιονς Λιγκ και πορείες

Η καλύτερη πορεία του Ολυμπιακού μέχρι σήμερα, είναι την περίοδο 1998–1999 με την πρόκριση στα ημιτελικά του Τσάμπιονς Λιγκ στη δεύτερη συμμετοχή του από τη δημιουργία της νέας διοργάνωσης. Στη φάση των ομίλων τερμάτισε στην πρώτη θέση με 11 βαθμούς, αφήνοντας πίσω τους την Κροάσια Ζάγκρεμπ, την Πόρτο και τον Άγιαξ,. Στην προημιτελική φάση αγωνίστηκε ενάντια στη Γιουβέντους όπου ηττήθηκε εκτός εδρας με 2–1, ενώ στον δεύτερο αγώνα στο Ολυμπιακό Στάδιο της Αθήνας ο Ολυμπιακός ήρθε ισόπαλος με 1–1.

Ο Ολυμπιακός κατάφερε να προκριθεί από τη φάση των ομίλων του Τσάμπιονς Λιγκ άλλες τρεις φορές. Την περίοδο 2007–08 προκρίθηκε ως δεύτερος με 11 βαθμούς, ισόβαθμος με την Ρεάλ Μαδρίτης, ,το 2009–10, όταν τερμάτισε δεύτερος στον Όμιλο με 10 βαθμούς πίσω από την Άρσεναλ και το 2013–14, όπου προκρίθηκε για τέταρτη συνολικά φορά στην ιστορία του από τη φάση των ομίλων του Τσάμπιονς Λιγκ. Στη φάση των 16 κληρώθηκε με την Μάντσεστερ Γιουνάιτεντ, από την οποία αποκλείστηκε, αφού την κέρδισε με 2–0 στον Πειραιά αλλά ηττήθηκε με 3-0 εκτός έδρας.

⁹ Διαθέσιμο στο: Διαθέσιμο στο: <http://www.olympiacos.org/history>

4.3 Σημαντικότερες διακρίσεις

Οι σημαντικότερες διακρίσεις του Ολυμπιακού, παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί:

Περίοδος	Διάκριση	Πληροφορίες
Κύπελλο Πρωταθλητριών / Champions League		
1974–75	Φάση των 16	αποκλείστηκε από την Άντερλεχτ με 1–5 στις Βρυξέλλες και 3–0 στην Πάτρα (λόγω τιμωρίας)
1982–83	Φάση των 16	αποκλείστηκε από το Αμβούργο με 0–1 στο Αμβούργο και 0–4 στο Μαρούσι
1983–84	Φάση των 16	αποκλείστηκε από την Μπενφίκα με 1–0 στο Μαρούσι και 0–3 στη Λισαβόνα
1998–99	Προημιτελικός	αποκλείστηκε από τη Γιουβέντους με 1–2 στο Τορίνο και 1–1 στο Μαρούσι
2007–08	Φάση των 16	αποκλείστηκε από την Τσέλσι με 0–0 στον Πειραιά και 0–3 στο Λονδίνο
2009–10	Φάση των 16	αποκλείστηκε από την Μπορντό με 0–1 στον Πειραιά και 1–2 στο Μπορντό
2013–14	Φάση των 16	αποκλείστηκε από τη Μάντσεστερ Γιουνάιτεντ με 2–0 στον Πειραιά και 0–3 στο Μάντσεστερ
Κύπελλο Κυπελλούχων		
1961–62	Φάση των 16	αποκλείστηκε από τη Ζίλινα με 2–3 στον Πειραιά και 0–1 στη Ζίλινα
1963–64	Φάση των 16	αποκλείστηκε από τη Λυών με 1–4 στη Λυών και 2–1 στη Νέα Φιλαδέλφεια (λόγω έργων)
1965–66	Φάση των 16	αποκλείστηκε από τη Γουέστ Χαμ με 0–4 στο Λονδίνο και 2–2 στον Πειραιά
1968–69	Φάση των 16	αποκλείστηκε από την Ντανφέρμπιλ με 0–4 στο Ντανφέρμπιλ και 3–0 στον Πειραιά
1986–87	Φάση των 16	αποκλείστηκε από τον Άγιας με 0–4 στο Άμστερνταμ και 1–1 στο Μαρούσι
1990–91	Φάση των 16	αποκλείστηκε από τη Σαμπτντόρια με 0–1 στον Πειραιά και 1–3 στη Γένοβα
1992–93	Προημιτελικός	αποκλείστηκε από την Ατλέτικο Μαδρίτης με 1–1 στο Μαρούσι και 1–3 στη Μαδρίτη
Κύπελλο ΟΥΕΦΑ / Europa League		
1989–90	Φάση των 16	αποκλείστηκε από την Οσέρ με 1–1 στον Πειραιά και 0–0 στην Οσέρ
2004–05	Φάση των 16	αποκλείστηκε από τη Νιούκαστλ με 1–3 στον Πειραιά και 0–4 στο Νιούκαστλ
2011–12	Φάση των 16	αποκλείστηκε από τη Μεταλίστ με 1–0 στο Χάρκοβο και 1–2 στον Πειραιά
2016–17	Φάση των 16	αποκλείστηκε από την Μπεσίκτας με 1–1 στον Πειραιά και 1–4 στην Κωνσταντινούπολη
Βαλκανικό Κύπελλο		
1961–63	Κυπελλούχος	επικράτησε της Λέφσκι Σόφιας με 1–0 στον Πειραιά, 0–1 στη Σόφια και 1–0 σε τρίτο τελικό στην Κωνσταντινούπολη

4.4 Κατάταξη του Ολυμπιακού στη βαθμολογία της UEFA

Ο Ολυμπιακός αυτή τη στιγμή βρίσκεται βαθμολογικά στην 24^η θέση της UEFA¹⁰.

¹⁰ Διαθέσιμο στο: <https://kassiesa.home.xs4all.nl/bert/uefa/data/method4/trank2016.html>

Κεφάλαιο 5ο – Οι φίλαθλοι του Ολυμπιακού

5.1. Οι φίλαθλοι του Ολυμπιακού

Σε σχετικά πρόσφατη δημοσκόπηση της Metron Analysis το 2015, ο Ολυμπιακός παραμένει έχει τους περισσότερους φιλάθλους σε σχέση με τις υπόλοιπες ποδοσφαιρικές ομάδες με ποσοστό που αγγίζει το 29% και μεταφράζεται σε περίπου 2.600.000 οπαδούς. Ο Παναθηναϊκός συγκεντρώνει το 27%, ακολουθεί ο ΠΑΟΚ ΜΕ 12% και η ΑΕΚ με 300.000 άτομα. Οι υπόλοιπες εμφανίζουν σχεδόν αμετάβλητα ποσοστά προτίμησης σε σχέση με προηγούμενη έρευνα που ειχε διεξαχθεί το 2008¹¹.

5.2 Η τραγωδία της Θύρας 7

Η Τραγωδία της Θύρας 7, ήταν το χειρότερο συμβάν στην ιστορία του ελληνικού ποδοσφαίρου και συνέβη στις 8 Φεβρουαρίου του 1981 στο Στάδιο Γεώργιος Καραϊσκάκης, την 20^η αγωνιστική με την μετά το τέλος της ποδοσφαιρικής αναμέτρησης ανάμεσα στον Ολυμπιακό και την ΑΕΚ. Στα μισά της αγωνιστικής περιόδου 1980-1981, ο Ολυμπιακός προηγείται στη βαθμολογία του πρωταθλήματος με δύο βαθμούς επί της ΑΕΚ, η οποία διεκδικούσε με αξιώσεις το πρωτάθλημα που είχε κατακτήσει για τελευταία φορά δύο χρόνια πριν. Μια νίκη επί της ΑΕΚ, του εξασφάλιζε ουσιαστικά την κατάκτηση του δεύτερου συνεχόμενου τίτλου και του 22^{ου} τίτλου συνολικά στην ιστορία του.

Ο αγώνας θα ξεκινούσε στις 15:15, σε μια ηλιόλουστη ημέρα και ο κόσμος είχε αρχίσει να προσέρχεται ήδη από τις 12:00 με περίπου 35.450 φιλάθλους να βρίσκονται στις κερκίδες¹². Καμία από τις δύο ομάδες δεν αντιμετώπιζε αγωνιστικά προβλήματα και προβλεπόταν ένας συναρπαστικός αγώνας. Η σύνθεση του Ολυμπιακού, περιελάμβανε τους Σαργκάνη, Κυράστα, Βαμβακούλα, Παπαδόπουλο, Νοβοσέλατς, Κουσουλάκη, Περσία, Νικολούδη, Αναστόπουλο, Ορφανό και Γαλάκο. Η ΑΕΚ, είχε παραταχθεί με τους Οικονομόπουλο, Αρδίζογλου, Μανωλά, Καραβίτη, Παραπραστανίτη, Θώδη, Βλάχο, Ελευθεράκη, Κώττη, Μπάγεβιτς και Μαύρο.

Ο Ολυμπιακός σκόραρε πρώτος στο 30^ο λεπτό με τον Γαλάκο και το ημίχρονο ολοκληρώθηκε με το σκορ στο 1-0. Στο δεύτερο ημίχρονο, ο Ολυμπιακός πέτυχε

¹¹ Διαθέσιμο στο: <http://www.sdna.gr/podosfairo/article/23312/o-opadikos-xartis-tis-elladas>

¹² Διαθέσιμο στο: <https://www.sansimera.gr/articles/128>

πέντε γκολ σε 27 λεπτά, με σκόρερ τους: Γαλάκος (53', 84'), Κουσουλάκης (68'), Ορφανός (75') και Βαμβακούλας (80'). Ο αγώνας έληξε με το συντριπτικό 6-0: τρία γκολ του Γαλάκου (30', 53', 84'), ένα του Κουσουλάκη (68'), ένα του Ορφανού (75'), ένα του Βαμβακούλα (80').

Πολλοί από τους φιλάθλους του Ολυμπιακού που βρίσκονταν στη Θύρα 7, από τον ενθουσιασμό τους έσπευσαν πριν από τη λήξη του αγώνα να βγουν έξω, προκειμένου να πάνε στη Θύρα 1 και να υποδεχτούν τους παίκτες της ομάδας τους. Η ώρα ήταν 16:58 και το παιχνίδι ήθελε δυο λεπτά για να τελειώσει, όταν κάποιος από τους φιλάθλους που έτρεχαν προς την έξοδο, γλίστρησε στα σκαλοπάτια που οδηγούσαν στην έξοδο. Σύμφωνα με το ένα σενάριο, αιτία ήταν ένα μαξιλαράκι από φενιζόλ, από αυτά που χρησιμοποιούσαν οι φίλαθλοι για να κάθονται στο τσιμέντο λίγο πιο άνετα και πιο καθαρά, όπου κάποιος που κατέβαινε τη σκάλα το πάτησε, έχασε την ισορροπία του και από τη μια στιγμή στην άλλη, όσοι βρίσκονταν από πίσω άρχισαν να κατρακυλούν σαν ντόμινο και να καταπλακώνονται. Ο κόσμος τότε στα γήπεδα, χρησιμοποιούσε μαξιλαράκια από αφρολέξ για να κάθεται στον καντό από τον ήλιο τσιμέντο και πολύ συχνά αποχωρώντας τα πετούσε στα σκαλοπάτια. Στα σκαλοπάτια όπου μεταξύ άλλων έτρεχαν ακόμη και νερά από τις τουαλέτες της θύρας. Κάποια άλλη εκδοχή, είναι πως έπεσε επειδή τα παλιά τσιμεντένια σκαλιά ήταν σχεδόν λεία από την πολυκαιρία σε συνδυασμό με τα νερά που έτρεχαν από τις τουαλέτες¹³.

Περίπου 7.000 άνθρωποι μαζικά προσπάθησαν να βγουν από τη θύρα 7 και οι πρώτοι οι οποίοι γλίστρησαν, στριμώχτηκαν στη μισάνοιχτη –ή, κατ' άλλους, κλειστή– πόρτα της εξόδου μπροστά από την οποία υπήρχαν δύο τουρνικέ. Το ένα από αυτά έπρεπε να έχει μετακινηθεί πριν από τη λήξη του αγώνα προκειμένου να μην εμποδίζει την αποχώρηση του κόσμου. Οι οπαδοί για να βγουν έπρεπε να περάσουν από ένα μακρύ ημικυκλικό διάδρομο και στη συνέχεια να στρίψουν σε έναν κατηφορικό τούνελ με πολύ μικρά σκαλιά, ενώ όλη αυτή η διαδρομή, που είχε σχήμα Γ, ήταν τυφλή, όπως φαίνεται και στην εικόνα 1.

¹³ Διαθέσιμο στο: <http://www.sdna.gr/podosfairo/ellada/article/294691/afieroma-thyra-7>

Εικόνα 1: Έξοδος της Θύρας 7 (Ανακτήθηκε από: <http://www.mixanitouxronou.gr/thira-7-opios-kateveni-petheni-re-pedia-to-pedaki-tha-pethani-i-martiries-afton-pou-epezisan-apo-tin-tragodia-opou-echasan-ti-zoi-tous-21-filathli-vintero/>)

Αυτό είχε ως αποτέλεσμα, κανείς από αυτούς που έρχονταν από τις εξέδρες να μην έχει οπτική επαφή με την έξοδο, καθώς η θύρα ήταν στο αριστερό μέρος της σκάλας, με αποτέλεσμα αυτοί που βρίσκονταν στο τέλος της σκάλας να ποδοπατηθούν από όσους βρίσκονταν από πίσω τους και τους πίεζαν να βγουν, χωρίς να βλέπουν ότι η έξοδος είχε μπλοκάρει. Δεκάδες τραυματίστηκαν σοβαρά και 21 άτομα έχασαν την ζωή τους, όπου σαν φόρο τιμής υπάρχουν 21 μαύρα στο νέο Στάδιο Γεώργιος Καραϊσκάκης.¹⁴

Είναι χαρακτηριστική η μαρτυρία του 18χρονου τότε Ηλία Λύτρα, που βρισκόταν τότε στη Θύρα 7 και ήταν ανάμεσα στους επιζώντες: «*Η πόρτα ήταν μισάνοιχτη. Όταν έφτασα στα τελευταία σκαλοπάτια, γλίστρησα και έπεσα. Πριν καταλάβω καλά-καλά τι έγινε, άρχισαν να πέφτουν από πάνω μας ένας, δύο, τρεις..., δέκα..., εκατό..»¹⁵ Πολλές ήταν οι αιτίες της τραγωδίας, με βασικότερη το ότι οι πόρτες της θύρας κατά την έξοδο ήταν μισάνοιχτες και τα τουρνικέ δεν είχαν*

¹⁴ Διαθέσιμο στο: <http://www.mixanitouxronou.gr/thira-7-opios-kateveni-petheni-re-pedia-to-pedaki-tha-pethani-i-martiries-afton-pou-epezisan-apo-tin-tragodia-opou-echasan-ti-zoi-tous-21-filathli-vintero/>

¹⁵ Διαθέσιμο στο: <http://www.koutipandoras.gr/article/oyra-7-to-xroniko-enos-atimwrhtoy-egklhmatos>

απομακρυνθεί, καθώς για αδιευκρίνιστη αιτία, οι υπεύθυνοι του σταδίου είχαν κρατήσει την πόρτα κλειστή ή μισάνοιχτη σύμφωνα με άλλους, και το κακό δεν άργησε να γίνει καθώς δεκάδες άτομα έπεσαν το ένα πάνω στο άλλο και ποδοπατήθηκαν αφού από πίσω ακολουθούσαν εκατοντάδες φιλάθλων, χωρίς να γνωρίζουν πως μπροστά υπήρχε πλήθος κόσμου που ήταν εγκλωβισμένο.

Στις 17:03, δύο αστυνομικοί κατόρθωσαν να ξεριζώσουν ένα από τα τουρνικέ και να απεγκλωβίσουν αρκετό κόσμο. Δώδεκα λεπτά μετά καταφάνουν περιπολικά και 13 ασθενοφόρα τα οποία διακόπτουν τους πανηγυρισμούς, αφού ο κόσμος αντιλαμβάνεται πως κάτι σοβαρό έχει συμβεί και μεταφέρουν τους δεκάδες τραυματίες Τζάνειο Νοσοκομείο Πειραιά και ορισμένους στο Γενικό Κρατικό Νίκαιας¹⁶. Κάποιους από τους τραυματίες τους μετέφεραν και ταξί καθώς και ΙΧ.

Στις 17:30, συγκεντρώθηκαν αρκετοί φίλαθλοι έξω από το Τζάνειο Νοσοκομείο, ενώ στις 17:50, η ΕΡΤ και η ΥΕΝΕΔ μεταδίδουν το γεγονός και κάνουν έκκληση σε γιατρούς να προσέλθουν στο Τζάνειο, ώστε να ενισχύσουν τους εφημερεύοντες ιατρούς αλλά και για αιμοδότες. Κινητοποιείται επιπλέον προσωπικό και στο Γενικό Κρατικό Νοσοκομείο της Νίκαιας. Ο τότε πρόεδρος του Ερασιτέχνη Παναθηναϊκού, Παύλος Γιαννακόπουλος, προσέφερε δωρεάν φάρμακα στο Τζάνειο, τα οποία εκείνη την περίοδο δεν κυκλοφορούσαν στην αγορά¹⁷. Στις 18:20, καταφάνουν στο Τζάνειο ο Υπουργός Κοινωνικών Υπηρεσιών κ. Δοξιάδης και οι Υφυπουργοί κ. Τσουκαντάς και κ. Αποστολάτος και δίνονται εντολές για ακόμα μεγαλύτερη κινητοποίηση γιατρών και αιμοδοτών¹⁸. Λίγο αργότερα, το Κέντρο Άμεσης Δράσης καλεί τους αστυνομικούς να προσφέρουν αίμα στα δύο νοσοκομεία. Στις 18:50, καταφάνουν στο Τζάνειο ο Υπουργός Δημόσιας Τάξης κ. Δαβάκης, ο Υφυπουργός Προεδρίας Κυβερνήσεως κ. Αχιλλέας Καραμανλής καθώς και ανώτεροι αξιωματικοί της Αστυνομίας και παράγοντες του Ολυμπιακού και της Α.Ε.Κ¹⁹. Λίγο μετά τις επτά το απόγευμα, έχουν συγκεντρωθεί εκατοντάδες άτομα έξω από το Τζάνειο ζητώντας να μάθουν τα ονόματα νεκρών και τραυματιών, ενώ είναι αθρόα και η προσέλευση γιατρών και αιμοδοτών.

¹⁶ Διαθέσιμο στο: <http://www.olympiacos.org/article/72970/thyra-7-8-febroyarioy-1981>

¹⁷ Διαθέσιμο στο: <http://www.koutipandoras.gr/article/oyra-7-to-xroniko-enos-atimwrhtoy-egklhmatos>

¹⁸ Διαθέσιμο στο: <http://www.olympiacos.org/article/72970/thyra-7-8-febroyarioy-1981>

¹⁹ Διαθέσιμο στο: <http://www.olympiacos.org/article/72970/thyra-7-8-febroyarioy-1981>

Στις 19:40, ο Υπουργός κ. Δοξιάδης ενημερώνει τον Πρωθυπουργό κ. Ράλλη, ο οποίος δίνει εντολή να ληφθούν τα αναγκαία μέτρα καθώς και τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας κ. Κ. Καραμανλή. Η συγκέντρωση του κόσμου ήταν τόσο μεγάλη έξω από το Τζάνειο, όπου απαιτείται η παρέμβαση των MAT προκειμένου να απομακρύνουν τον κόσμο από την κεντρική είσοδο για να γίνει πιο εύκολη η πρόσβαση στο ιατρικό προσωπικό και τους αιμοδότες²⁰.

Γύρω στις οχτά το βράδυ, αναγνωρίστηκαν τα πρώτα τρία πτώματα, οι οποίοι ήταν ο Γιάννης Κανελλόπουλος, ο Γιάννης Διαλυνάς και ο Βασίλης Μάχος. Ελάχιστοι από τους τραυματισμένους ή νεκρούς οπαδούς έφεραν επάνω τους ταυτότητα. Σε μια μαρτυρία του τότε ποδοσφαιριστή της ΑΕΚ, Πέτρο Καραβίτη, ο οποίος είχε πάει στο νοσοκομείο, ανέφερε πως τα πτώματα ήταν στοιβαγμένα στους διαδρόμους, σκεπασμένα με σεντόνια και κουβέρτες, ενώ υπήρξαν και κάποιοι που προσπαθούσαν να καπηλευτούν την τραγωδία, οι οποίοι χωρίς να έχουν τραυματιστεί, είχαν ξαπλώσει σε ράντζα και κρεβάτια, προκειμένου να τραβήξουν πάνω τους τα φώτα της δημοσιότητας και πιθανώς να διεκδικήσουν κάποια αποζημίωση ως τραυματίες²¹.

Στις 20:15, το 7^ο αστυνομικό τμήμα ξεκινά την πραγματογνωμοσύνη στη Θύρα 7, προκειμένου να βρεθούν οι αιτίες της τραγωδίας. Στις οκτώ και μισή, ο Πρωθυπουργός Γεώργιος Ράλλης μεταβαίνει στο Τζάνειο Νοσοκομείο, ενώ αρκετοί από τους τραυματίες μεταφέρονται στο Γενικό Κρατικό Πειραιώς και στο ΚΑΤ. Στις 20:50, αρχίζει να μεταδίδεται ως ένδειξη πένθους, πένθιμη μουσική από τα ραδιοτηλεοπτικά δίκτυα. Κατά τις εννιά και τέταρτο, ο διοικητής του Τζανείου κ. Απέργης, κάνει έκκληση στον κόσμο να απομακρυνθεί από την είσοδο του νοσοκομείου γιατί εμποδίζεται με την παρουσία τους η κυκλοφορία των περιπολικών και των ασθενοφόρων, όπου και ο κόσμος αρχίζει να απομακρύνεται τόσο από το Τζάνειο, όσο και το Γενικό Κρατικό Νοσοκομείο της Νίκαιας κατά τις δέκα το βράδυ²².

Τα ονόματα των 21 θυμάτων, της τραγωδίας της Θύρας 7 ήταν:

Παναγιώτης Τουμανίδης (14 ετών)

²⁰ Διαθέσιμο στο: <http://www.olympiacos.org/article/72970/thyra-7-8-febroyarioy-1981>

²¹ Διαθέσιμο στο: <http://www.koutipandoras.gr/article/oyra-7-to-xroniko-enos-atimwrhtoy-egklhmatos>

²² Διαθέσιμο στο: <http://www.olympiacos.org/article/72970/thyra-7-8-febroyarioy-1981>

Κώστας Σκλαβούνης (16 ετών)

Ηλίας Παναγούλης (17 ετών)

Γεράσιμος Αμίτσης (18 ετών)

Γιάννης Κανελλόπουλος (18 ετών)

Σπύρος Λεωνιδάκης (18 ετών)

Γιάννης Σπηλιόπουλος (19 ετών)

Νίκος Φίλος (19 ετών)

Γιάννης Διαλυνάς (20 ετών)

Βασίλης Μάχας (20 ετών)

Ευστράτιος Λούπος (20 ετών)

Μιχάλης Κωστόπουλος (21 ετών)

Ζωγραφούλα Χαϊρατίδου (23 ετών)

Σπύρος Ανδριώτης (24 ετών)

Κώστας Καρανικόλας (26 ετών)

Μιχάλης Μάρκου (27 ετών)

Κώστας Μπίλας (28 ετών)

Αναστάσιος Πιτσόλης (30 ετών)

Αντώνης Κουρουπάκης (34 ετών)

Χρήστος Χατζηγεωργίου (34 ετών)

Δημήτριος Αδαμόπουλος (41 ετών)

Παρότι η πολιτεία στάθηκε στην αρχή στο πλευρό των οικογενειών των αδικοχαμένων θυμάτων, με την παρουσία κυβερνητικών στελεχών στα νοσοκομεία που νοσηλεύονταν οι τραυματίες, αλλά και στις κηδείες των θυμάτων, δεν αποδόθηκαν ποτέ οι ευθύνες στους αρμόδιους. Τους επόμενους μήνες οι συγγενείς

των 21 φιλάθλων, κατέθεσαν αγωγή προκειμένου να αποζημιωθούν. Οι αρμόδιοι φορείς, η Επιτροπή Ολυμπιακών Αγώνων, στην οποία ανήκε το στάδιο Καραϊσκάκη, ο πρόεδρος του Ολυμπιακών, Σταύρος Νταϊφάς και οι συγγενείς των 21 θυμάτων συναντήθηκαν στο γραφείο του τότε γ.γ . αθλητισμού, Κίμωνα Κουλούρη, με σκοπό να συζητήσουν και να καταλήξουν στις αποζημιώσεις που θα δίνονταν στις οικογένειες. Λίγο αργότερα, αποφασίστηκε να υπάρξει μια αύξηση της τάξεως των 30 δραχμών στις τιμές των εισιτηρίων όλων των αγώνων της πρώτης εθνικής προκειμένου να αποζημιωθούν οι οικογένειες, μια απόφαση που ήταν αποτέλεσμα συμβιβασμού ανάμεσα στην Πολιτεία και τον Ολυμπιακό και έτσι η υπόθεση δεν οδηγήθηκε τελικά στο αστικό δικαστήριο. Η αποζημίωση που εισέπραξαν οι συγγενείς των θυμάτων σε βάθος χρόνου και σε δόσεις ήταν περίπου 120 εκατομμύρια δραχμές, δηλαδή 5.714.603 δραχμές σε κάθε οικογένεια.

Τον Οκτώβριο του 1982, εκδόθηκε το πόρισμα της πραγματογνωμοσύνης και ο εισαγγελέας Πειραιά Ναπολέων Παντιώρας ζήτησε την παραπομπή της Επιτροπής Ολυμπιακών Αγώνων, της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού, των αξιωματικών της ΕΛ.ΑΣ. και πέντε υπαλλήλων της Επιτροπής Ολυμπιακών Αγώνων²³. Το δικαστήριο που ακολούθει, αθωώνει όλους τους υπευθύνους, εκτός από τους φύλακες του γηπέδου, οι οποίοι καταδικάστηκαν πρωτόδικα σε οκτώ χρόνια κάθειρξη και άσκησαν έφεση. Οι πέντε φύλακες στις καταθέσεις τους ισχυρίστηκαν πως για να κάνουν οποιαδήποτε κίνηση έπρεπε να λάβουν σχετική διαταγή από την Αστυνομία, ρίχνοντας τις ευθύνες στους αστυνομικούς, οι οποίοι έπρεπε να βρίσκονται μέσα στη θύρα και να μην επιτρέπουν στο πλήθος να κατεβαίνει μαζικά.

Κατά την απολογία τους οι πέντε κατηγορούμενοι ισχυρίστηκαν ότι οι πόρτες ήταν ανοιχτές και επεσήμαναν μεταξύ άλλων: «Τους αστυνομικούς κακώς που δεν τους κάλεσαν να καταθέσουν. Πολλοί παράγοντες συντέλεσαν στο ατύχημα. Οι κατασκευαστικές ατέλειεις του γηπέδου, εάν υπήρχαν επάνω στις σκάλες αστυνομικοί και άφηναν λίγους λίγους τους φιλάθλους να κατεβαίνουν τη σκάλα, ο φανατισμός των φιλάθλων»²⁴. Οι 5 φύλακες της Θύρας 7, οι οποίοι είχαν καταδικασθεί πρωτόδικα σε φυλάκιση 10 ετών, αθωώθηκαν από το Τριμελές Εφετείο Πειραιά στις 22

²³ Διαθέσιμο στο: <http://www.koutipandoras.gr/article/oyra-7-to-xroniko-enos-atimwrhtoy-egklhmatos>

²⁴ Διαθέσιμο στο: <http://www.koutipandoras.gr/article/oyra-7-to-xroniko-enos-atimwrhtoy-egklhmatos>

Σεπτεμβρίου του 1986²⁵. Η μνήμη των 21 αδικοχαμένων φιλάθλων τιμάται κάθε χρόνο από τους παράγοντες, τους παίκτες, την τεχνική ηγεσία και τους φιλάθλους του Ολυμπιακού.

Κεφάλαιο 6ο – Η ομάδα του Ολυμπιακού

6.1 Τρέχουσα σύνθεση Ομάδας

Η φετινή ομάδα, αποτελείται από τους παρακάτω ποδοσφαιριστές²⁶:

Κωνσταντίνος Τσιμίκας (ΑΜΥΝΤΙΚΟΣ)

Ανδρέας Μπουχαλάκης (ΜΕΣΟΣ)

7 Κώστας Φορτούνης (ΜΕΣΟΣ)

1 Λευτέρης Χουτεσιώτης (ΤΕΡΜΑΤΟΦΥΛΑΚΑΣ)

Γιάγκος Βούκοβιτς (ΑΜΥΝΤΙΚΟΣ)

10 Μάρκο Μάριν (ΜΕΣΟΣ)

Στέφανος Ευαγγέλου (ΑΜΥΝΤΙΚΟΣ)

6 Παναγιώτης Ταχτσίδης (ΜΕΣΟΣ)

Δημήτρης Μάνος (ΕΠΙΘΕΤΙΚΟΣ)

9 Ούρος Τζουρτζεβίτς(ΕΠΙΘΕΤΙΚΟΣ)

66 Παπ Αμπού Σισέ (ΑΜΥΝΤΙΚΟΣ)

40 Μπιόρν Ένγκελς (ΑΜΥΝΤΙΚΟΣ)

Μάριος Βρουσάι (ΜΕΣΟΣ)

Ρόντερικ Μιράντα (ΑΜΥΝΤΙΚΟΣ)

Ντανιέλ Ποντένσε (ΜΕΣΟΣ)

20 Εσάν Χατζισαφί (ΑΜΥΝΤΙΚΟΣ)

²⁵ Διαθέσιμο στο: <https://www.sansimera.gr/articles/128>

²⁶ Διαθέσιμο στο: <http://www.olympiacos.org/page/1437/omada>

Λάζαρος Χριστοδουλόπουλος (ΜΕΣΟΣ)

Γιάννης Φετφατζίδης (ΜΕΣΟΣ)

17 Καρίμ Ανσαριφάρντ (ΕΠΙΘΕΤΙΚΟΣ)

Μιγκέλ Άνχελ Γκερέρο (ΕΠΙΘΕΤΙΚΟΣ)

23 Λεονάρντο Κούτρης (ΑΜΥΝΤΙΚΟΣ)

99 Δημήτρης Σκαφίδας (ΤΕΡΜΑΤΟΦΥΛΑΚΑΣ)

Μαντί Καμαρά (ΜΕΣΟΣ)

14 Ομάρ Ελαμπντελαού (ΑΜΥΝΤΙΚΟΣ)

Γιάννης Μασούρας (ΑΜΥΝΤΙΚΟΣ)

90 Φελίπε Πάρντο (ΜΕΣΟΣ)

43 Δημήτρης Νικολάου (ΑΜΥΝΤΙΚΟΣ)

28 Αντρέ Μαρτίνς (ΜΕΣΟΣ)

Ανδρέας Γιαννιώτης (ΤΕΡΜΑΤΟΦΥΛΑΚΑΣ)

25 Νίκος Βέργος (ΕΠΙΘΕΤΙΚΟΣ)

32 Θανάσης Ανδρούτσος (ΜΕΣΟΣ)

6.2. Προπονητής και συνεργάτες

Φετινός προπονητής του Ολυμπιακού, για τη σεζόν 2018-2019, είναι ο 47χρονος Pedro Martins (Pedro Rui da Mota Vieira Martins)²⁷. Είχε μια πλούσια ποδοσφαιρική καριέρα στην Πορτογαλία, και κατόπιν ασχολήθηκε με την προπονητική όπου από το 2004 έως το 2006 διετέλεσε βοηθός προπονητή στις Vitória Setúbal, FC Porto και Belenenses και από το καλοκαίρι του 2006 βρέθηκε για πρώτη φορά σε πάγκο ομάδας ως πρώτος τεχνικός, στην União Lamas. Για τα επόμενα δύο χρόνια ήταν προπονητής της Lusitânia, ενώ τον Ιούλιο του 2009 βρέθηκε στον πάγκο της Espinho. Το 2010 ανέλαβε προπονητής της Marítimo, όπου και έμεινε για 4 χρόνια και το 2014 μεταπήδησε στην Rio Ave, την οποία κοουτσάρισε για δύο

²⁷ Διαθέσιμο στο: <http://www.olympiacos.org/coach>

χρόνια. Το καλοκαίρι του 2016 και μέχρι τον Φεβρουάριο του 2018 κάθισε στον πάγκο της Vitória Guimarães, με την οποία στην πρώτη του σεζόν, τερμάτισε στην 4η θέση της βαθμολογίας και έφτασε έως τον τελικό του Κυπέλλου Πορτογαλίας.

Ο προπονητής, στελεχώνεται τόσο από μια ομάδα συνεργατών, οι οποίοι είναι βοηθοί προπονητή, γυμναστές ή αναλυτές, αλλά και από ένα τεχνικό επιτελείο. Υπάρχει επίσης τμήμα Scouting, το οποίο σε συνεργασία με τον προπονητή είναι υπεύθυνο για την ανεύρεση νέων ποδοσφαιρικών ταλέντων αλλά και υποψήφιων μετεγγραφών. Τέλος, υπάρχει και το ιατρικό επιτελείο, που αποτελείται από έναν ιατρό, φυσικοθεραπευτές και μασέρ.

6.3. Ακαδημία Ομάδος

Ο Ολυμπιακός, ήδη από το 1990, διατηρεί ένα σύστημα λειτουργίας σχολών και ακαδημιών σε ολόκληρη την Ελλάδα, με τμήματα K-20, K-17, K-15, K-14, K-13, K-10, καθώς επίσης και σε πόλεις του εξωτερικού, λειτουργώντας τις περισσότερες ακαδημίες ποδοσφαίρου πανελλαδικά και οι οποίες συμμετέχουν και σε επίσημες διοργανώσεις εντός αλλά και εκτός συνόρων²⁸.

Οι ακαδημίες του Ολυμπιακού προσέλκυαν διαχρονικά ιδιαίτερα αξιόλογους νεαρούς Έλληνες και ξένους ποδοσφαιριστές, πολλοί εκ των οποίων μετά από κάποιο διάστημα παραμονής στα εφηβικά τμήματα του Πειραιϊκού συλλόγου, προβιβάζονταν στην πρώτη ομάδα και με τις εμφανίσεις τους στα εγχώρια πρωταθλήματα κέρδιζαν μια θέση στο αντιπροσωπευτικό συγκρότημα της χώρας τους..

Η φιλοσοφία της λειτουργίας των Αγωνιστικών Τμημάτων Υποδομής της Ακαδημίας είναι η διαμόρφωση του χαρακτήρα και της αγωνιστικής συμπεριφοράς των νεαρών ποδοσφαιριστών σύμφωνα με το ιδεώδες του «ευ αγωνίζεσθε», τις αξίες του αθλητισμού και του συλλόγου, η συνεργασία με το προπονητικό επιτελείο της επαγγελματικής ομάδας για την υιοθέτηση ενός ενιαίου τρόπου παιχνιδιού σε όλα τα Τμήματα με κοινά βασικά χαρακτηριστικά νεαρών ταλαντούχων ποδοσφαιριστών, που θα έχουν τα προσόντα και το χαρακτήρα να παίξουν στην επαγγελματική ομάδα και τέλος η ανάδειξη καθώς και η εκπαίδευση ταλαντούχων νέων ποδοσφαιριστών οι οποίοι θα μπορούσαν να αγωνιστούν σε εθνικό αλλά και σε Ευρωπαϊκό επίπεδο.

²⁸ Διαθέσιμο στο: <http://www.olympiacos.org/page/1423/akademia>

6.4. Σημαντικοί προπονητές

Ο Ολυμπιακός, έχει μια μακρά ιστορία επιτυχιών στο ελληνικό αλλά και ευρωπαϊκό ποδόσφαιρο . Στον πίνακα που ακολουθεί, παρουσιάζονται οι σημαντικότεροι προπονητές που θήτευσαν στον Ολυμπιακό²⁹.

1925–1927	 Γιάννης Ανδριανόπουλος	Αποτέλεσε τον πρώτο προπονητή στην ιστορία του Ολυμπιακού
1927–1930, 1933–1934, 1936–37	 Γιαν Κοψίβα	Κατέκτησε 2 Πρωταθλήματα Ελλάδος (1934, 1937)
1930–1932	 Γιόζεφ Κόβατς	Κατέκτησε το πρώτο Πρωτάθλημα στην ιστορία του Ολυμπιακού το 1931
1945–1947	 Θέμος Ασδέρης	Το 1947 κατέκτησε το πρώτο νταμπλ (Πρωτάθλημα και Κύπελλο 1947) στην ιστορία του συλλόγου
1950–54, 1956, 1962–63 (μόνο ο Γιάννης Χέλμης)	 Γιάννης Χέλμης, Βαγγέλης Χέλμης	3 Πρωταθλήματα (1951, 1954, 1956), 2 νταμπλ (1951, 1954) και 4 συνεχόμενα Κύπελλα (1951, 1952, 1953, 1954) με τον Γιάννη Χέλμη να κατακτά άλλο ένα, το 1963
1957–1958	 Κέμενι Τίμπορ	1 νταμπλ (Πρωτάθλημα και Κύπελλο Ελλάδας 1958)
1958–1960	 Μπρούνο Βάλε	1 νταμπλ (Πρωτάθλημα και Κύπελλο Ελλάδας 1959)
1960–1962	 Κιρίλ "Τζίνα" Σιμονόφσκι	2 Κύπελλα Ελλάδας (1960, 1961)
1965–1967	 Μάρτον Μπούκοβι	2 συνεχόμενα Πρωταθλήματα (1966, 1967) δημιουργώντας μια ισχυρή και θεαματική ομάδα που έγινε σημείο αναφοράς. Θεωρείται ένας εκ των κορυφαίων προπονητών στην ιστορία του συλλόγου. Εκδιώχθηκε από την Ελλάδα από την Χούντα των

²⁹ Διαθέσιμο στο: http://www.olympiacos.org/history_trophies

		Συνταγματαρχών το 1968 ^[163]
1971, 1972– 1975	 Λάκης Πετρόπουλος	3 συνεχόμενα Πρωταθλήματα (1973, 1974, 1975), 1 Κύπελλο (1973) και 1 νταμπλ (1973)
1977– 1980	 Τόζα Βεσελίνοβιτς	
1980– 1981, 1983	 Κάζιμιρ Γκόρσκι	3 Πρωταθλήματα (1980, 1981, 1983), 1 Κύπελλο (1981) και 1 νταμπλ (1981)
1981– 1983, 1986– 1987	 Αλκέτας Παναγούλιας	2 Πρωταθλήματα (το 1982 μετά τη νίκη με 2–1 επί του Παναθηναϊκού στο μπαράζ του Βόλου και το 1987) και 1 Σούπερ Καπ (1987)
1990– 1993	 Όλεγκ Μπλαχίν	Οδήγησε τον Ολυμπιακό στην προημιτελική φάση του Κυπέλλου Κυπελλούχων Ευρώπης τη σεζόν 1992–93 και κατέκτησε το Κύπελλο Ελλάδας του 1992 καθώς και το Σούπερ Καπ της ίδιας χρονιάς
1996– 1999, 2004– 2005	 Ντούσαν Μπάγεβιτς	4 Πρωταθλήματα (1997, 1998, 1999, 2005), 2 Κύπελλα (1999, 2005) και 2 νταμπλ (1999, 2005), ενώ οδήγησε τον Ολυμπιακό στον προημιτελικό του Τσάμπιονς Λιγκ
2000– 2002, 2006– 2008	 Τάκης Λεμονής	3 Πρωταθλήματα (2001, 2002, 2007) και 1 Σούπερ Καπ (2007)
2008– 2009, 2010– 2012	 Ερνέστο Βαλβέρδε	3 Πρωταθλήματα (2009, 2011, 2012), 2 Κύπελλα (2009, 2012) και 2 νταμπλ (2009, 2012)
2013– 2015	 Μίτσελ Γκονθάλεθ	2 Πρωταθλήματα (2013, 2014), 1 Κύπελλο (2013) και 1 νταμπλ (2013)
2015	 Βίτορ Πιερέιρα	1 Πρωτάθλημα (2015), 1 Κύπελλο (2015) και 1 νταμπλ (2015)

6.5. Αξιόλογοι ποδοσφαιριστές

Οι 11 πιο σημαντικοί ποδοσφαιριστές, όπως αναδείχθηκαν από τους οπαδούς του Ολυμπιακού, μετά από ψηφοφορία που διοργανώθηκε από την ΠΙΑΕ Ολυμπιακός το 2015 στα πλαίσια εορταστικών εκδηλώσεων για την 90ετία του ποδοσφαιρικού τμήματος ήταν³⁰:

- 1)Ανδρέας Μουράτης (1945-1955)
- 2) Γιώργος Σιδέρης (1959-1970, 1972)
- 3) Γιώργος Δεληκάρης (1969-1978)
- 4) Νίκος Αναστόπουλος (1980-1987, 1989-1992, 1993)
- 5) Λάγιος Ντέταρι (1988-1990)
- 6) Όλεγκ Προτάσοφ (1990-1993)
- 7) Γρηγόρης Γεωργάτος (1995-1999, αγων. περ. 2000-01, 2004-2007)
- 8) Πρέντραγκ Τζόρτζεβιτς (1996-2009)
- 9) Τζιοβάνι Σίλβα ντε Ολιβέιρα (1999-2005)
- 10)Κριστιάν Καρεμπέ (2001-2004)
- 11) Αριέλ Ιμπαγάσα (2010-2014)

Κεφάλαιο 7ο - Εγκαταστάσεις του Ολυμπιακού και άλλες υποδομές

7.1 Γήπεδο Καραϊσκάκη

Το Στάδιο «Γεώργιος Καραϊσκάκης» είναι σύγχρονο στάδιο ποδοσφαίρου στο Νέο Φάληρο του Πειραιά και άρχισε να κατασκευάζεται τον Ιούνιο του 2003, όπου και παραδόθηκε την 30η του ίδιου μήνα το 2004, στο διάστημα ρεκόρ των 14 μηνών, από την έναρξη κατεδάφισης του προγενέστερου σταδίου³¹. Το «Γεώργιος Καραϊσκάκης» κατασκευάστηκε αρχικά το 1895, ως ποδηλατοδρόμιο προκειμένου να χρησιμοποιηθεί στους Ολυμπιακούς Αγώνες του 1896 και παραχωρήθηκε ως δωρεά

³⁰ Διαθέσιμο στο: <http://www.olympiacos.org/article/48515/oi-%C2%ABgolden-eleven%C2%BB-toy-thryloy>

³¹ Διαθέσιμο στο: <http://www.olympiacos.org/stadium-new-karaiskaki>

στην Επιτροπή Ολυμπιακών Αγώνων από την εταιρεία σιδηροδρόμων που ήταν ιδιοκτήτης του οικοπέδου. Το ποδηλατοδρόμιο άρχισε να χρησιμοποιείται και ως ποδοσφαιρικό γήπεδο τη δεκαετία του 1920, όπου μετά από 40 έτη, το 1960 δηλαδή, ανακαινίστηκε πλήρως και μετατράπηκε σε στάδιο, όπου στη νέα του μορφή είχε αγωνιστικό χώρο κανονικών διαστάσεων και η χωρητικότητά του ανερχόταν σε 22.000 θεατές. Από τότε άλλαξε και η ονομασία του, σε «Στάδιο Γ. Καραϊσκάκη» προς τιμήν του μεγάλου Έλληνα αγωνιστή, ο οποίος σκοτώθηκε πλησίον του γηπέδου κατά τη διάρκεια της Επανάστασης του 1821.

Το σύγχρονο γήπεδο, έχει χωρητικότητα 32.115 θεατών, διαθέτει 40 σουίτες επισήμων, 200 θέσεις δημοσιογράφων, αίθουσα Τύπου 130 θέσεων, 4 αποδυτήρια, προθερμαντήριο, αίθουσες για τηλεοπτικά στούντιο, αίθουσα ελέγχου ντόπινγκ, μουσείο του Ολυμπιακού, εστιατόρια, καφέ, γυμναστήριο, 34 θύρες με 82 περιστροφικές εισόδους, ενσωματωμένο ανιχνευτή μετάλλων, εκδοτήρια εισιτηρίων, κυκλικές ράμπες και ανελκυστήρες, υπερυψωμένο επίπεδο προσπέλασης στις κερκίδες, στέγαστρο, αποτελούμενο από 75 λευκά πλαίσια, με ενσωματωμένο φωτισμό προδιαγραφών UEFA, πρόσβαση για άτομα με ειδικές ανάγκες, σύνδεση με ράμπα μήκους 60 μ. με τον σταθμό Νέου Φαλήρου του Μετρό, καταστήματα έκτασης 6.500 τ.μ, 2 VIP εστιατόρια 1.000 τ.μ κάτω από τις σουίτες, σαλόνι-μπαρ VIP, Champions Club, 11 αναψυκτήρια, χώρο στάθμευσης για 1.000 αυτοκίνητα και 24 τουαλέτες³².

7.2 Προπονητικό Κέντρο Ρέντη

Το 2004, ο Ολυμπιακός κατασκεύασε ένα υπερσύγχρονο προπονητικό κέντρο στην περιοχή Αγίου Ιωάννη στον Ρέντη και πιο συγκεκριμένα στο χώρο όπου υπήρχαν οι παλαιές εγκαταστάσεις του συλλόγου³³. Το προπονητικό κέντρο εξυπηρετεί κατά βάση τις ανάγκες της ποδοσφαιρικής ομάδας, αλλά και άλλων τμημάτων του. Στο προπονητικό κέντρο υπάρχουν τρία γήπεδα, εκ των οποίων τα δύο πληρούν τις προδιαγραφές της FIFA (οι διαστάσεις τους είναι 105X68 μέτρα), ενώ η

³² Διαθέσιμο στο: <http://www.superleaguegreece.net/el/teams/team/olympiacos-fc-392/2015-2016-superleague-52/teaminfo>

³³ Διαθέσιμο στο: <http://www.olympiacos.org/page/1432/plerophories>

κατασκευή του τρίτου ολοκληρώθηκε το 2005. Διαθέτουν φυσικό χόρτο καθώς και αποστραγγιστικό σύστημα.

Στο προπονητικό κέντρο, υπάρχει επίσης ξενώνας, αποδυτήρια και γυμναστήριο³⁴. Ο ξενώνας είναι ένα διώροφο κτίριο, στο ισόγειο του οποίου υπάρχουν ο χώρος υποδοχής, το καθιστικό, το playroom, η τραπεζαρία, η κουζίνα και αποθήκες. Στον πρώτο όροφο υπάρχουν 18 δίκλινα και 2 μονόκλινα δωμάτια, όπως και το καθιστικό, με χρήση κομπιούτερ και πρόσβαση στο Διαδίκτυο. Τα 18 δίκλινα δωμάτια χρησιμοποιούνται από τους ποδοσφαιριστές, ενώ τα 2 μονόκλινα από τον προπονητή και έναν άμεσο συνεργάτη του. Ο ξενώνας χρησιμοποιείται τόσο από την ομάδα ποδοσφαίρου, όσο και από την ομάδα μπάσκετ, πριν από τους αγώνες του ελληνικού πρωταθλήματος, του Κυπέλλου και της Ευρώπης., όπου στο ισόγειο υπάρχουν δύο αίθουσες για να μπορούν να εξυπηρετηθούν, αν χρειαστεί, ταυτόχρονα δύο ομάδες. Επίσης, περιλαμβάνει ντουζ, τουαλέτες και γραφεία. Στον πρώτο όροφο υπάρχουν πέντε γραφεία για τους υπεύθυνους του προπονητικού κέντρου, ένας χώρος συνεδριάσεων και WC.

Το γυμναστήριο, το εργομετρικό κέντρο και το φυσικοθεραπευτήριο αποτελούν την τρίτη ενότητα που περιλαμβάνει το ποδοσφαιρικό προπονητικό κέντρο³⁵. Το προπονητικό κέντρο του Ρέντη φιλοξενεί και την Ακαδημία Ποδοσφαίρου του Ολυμπιακού και τα τμήματα υποδομής έχουν ένα ξεχωριστό κτίριο, με αποδυτήρια, γυμναστήριο, γραφεία και δύο γήπεδα, ένα με φυσικό χόρτο και ένα με πλαστικό χλοοτάπητα.

7.3 Γραφεία ΠΑΕ

Τα ιδιόκτητα γραφεία της ΠΑΕ Ολυμπιακός, στεγάζονται από τον Σεπτέμβριο του 2000, στην Πλατεία Αλεξάνδρας, στην Καστέλα. Είναι σύγχρονα και αρκετά εντυπωσιακά, δίπλα από τη θάλασσα, ενώ στεγάζει όλο το ανθρώπινο δυναμικό του συλλόγου του Ολυμπιακού³⁶.

³⁴ Διαθέσιμο στο: <http://www.olympiacos.org/page/1432/plerophories>

³⁵ Διαθέσιμο στο: <http://www.olympiacos.org/page/1432/plerophories>

³⁶ Διαθέσιμο στο: <http://www.olympiacos.org/page/2379/plerophories>

7.4 Μουσείο

Στις 14 Μαΐου του 2006, ο Ολυμπιακός ίδρυσε το μουσείο του που βρίσκεται στο Στάδιο «Καραϊσκάκη» δίνοντας έτσι τη δυνατότητα στους φιλάθλους του αλλά και στο ευρύ κοινό να δει την ιστορική πορεία της ομάδος. Το Μουσείο του Ολυμπιακού, είναι ένας χώρος που μπορεί κανείς να μάθει για την ιστορία της ομάδος, τους αθλητές και τον κόσμο του, τον Πειραιά, τον ελληνικό αθλητισμό, αλλά και για την ιστορία του ποδοσφαίρου και των άλλων αθλημάτων στα οποία συμμετέχει ο σύλλογος³⁷. Το Μουσείο του Ολυμπιακού, συλλέγει και παρουσιάζει εκθέματα, καταγράφει, ερευνά πληροφορίες και γνώσεις τα οποία στη συνέχεια παρουσιάζονται σε μια χρονολογική σειρά, καταγράφοντας όλα τα γεγονότα μέχρι σήμερα σχετικά με το σύλλογο. Η δομή του μουσείου, ακολουθεί μια χρονική ροή ώστε να συμβαδίζει κάθε χρονιά με τις επιτυχίες του συλλόγου.

Στο Μουσείο, κάθε επισκέπτης έχει τη δυνατότητα να δει σχετικά εκθέματα που καλύπτουν αγωνιστικά και χρονικά τον σύλλογο του Ολυμπιακού, ενώ υπάρχει και ένα μικρό αμφιθέατρο που φιλοξενεί τάξεις των σχολείων και οποιαδήποτε άλλη εκδήλωση λαμβάνει χώρα στο μουσείο. Υπάρχει επίσης ένας χώρος εικαστικών και τέχνης με έργα τέχνης που αναφέρονται στον Ολυμπιακό, όπως είναι το έργο του Τσαρούχη που αναπαριστά ποδοσφαιριστή της ομάδας, αλλά και με την τέχνη γενικότερα. Υπάρχει επίσης δωμάτιο φιλάθλων όπου φιλοξενούνται «αντικείμενα λατρείας» της ομάδος, καθώς και ένας χώρος που είναι αφιερωμένος στην τραγωδία της θύρας 7 που έλαβε χώρα στο Στάδιο Καραϊσκάκη στις 8 Φλεβάρη του 1981 και στα 21 θύματα που έχασαν τη ζωή τους. Τέλος, υπάρχει κοινή είσοδος με την μπουτίκ του Ολυμπιακού, όπου πωλούνται μουσειακά αντίγραφα μεταξύ των υπολοίπων αναμνηστικών σχετικά με τον Ολυμπιακό.

7.5 Καταστήματα

Ο Ολυμπιακός διατηρεί ένα κατάστημα, το Red Store, το οποίο είναι η μπουτίκ της ομάδος με διάφορα είδη σχετικά με το σύλλογο και στεγάζεται σε συνολικά 800 τμ, στην εμπορική στοά του Γηπέδου Καραϊσκάση³⁸. Έχει επίσης το The Dixon's Place που άνοιξε τον Ιανουάριο του 2013, με εγκαταστάσεις υψηλών

³⁷ Διαθέσιμο στο: <http://www.olympiacos.org/olympiacos-museum>

³⁸ Διαθέσιμο στο: <http://www.olympiacos.org/hospitality/248>

προδιαγραφών στο γήπεδο Καραισκάκη, σε έναν χώρο 1800τ.μ., έχοντας ως κύρια χαρακτηριστικά τα σύγχρονα μηχανήματα εκγύμνασης, τον εξελιγμένο του αθλητικό εξοπλισμό καθώς και τον ανακαινισμένο χώρο υπηρεσιών Spa.

Κεφάλαιο 8ο – Οικονομικά στοιχεία & Ιδιοκτησιακό καθεστώς

8.2. Οικονομικά στοιχεία της ομάδας

Στην παρούσα ενότητα, θα γίνει μια παρουσίαση των ισολογισμών της ΠΑΕ Ολυμπιακός την τελευταία δεκαετία, από το 2008 μέχρι και σήμερα. Όλοι οι ισολογισμοί, ανακτήθηκαν από την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου (<http://www.et.gr/index.php/anazitisi-me-stoixeia-etairias>), όπου δημοσιεύονται όλα τα ΦΕΚ, χρησιμοποιώντας τον αριθμό Μ.Α.Ε.: 99124 ή τον αριθμό ΓΕΜΗ: 044327807000 της ΠΑΕ Ολυμπιακός, καθώς και από την επίσημη ιστοσελίδα του

Ολυμπιακού, όπου αναρτώνται κάποια οικονομικά στοιχεία (<http://www.olympiacos.org/page/31805/oikonomika-stoixeia>)⁴⁰.

8.2.1 Ισολογισμός για τη χρήση 2008

³⁹ Για τον πλήρη κατάλογο των δημοσιευμένων εγγράφων της ΠΑΕ Ολυμπιακός βλέπε: http://www.et.gr/idocs-nph/search/fekAeEpeForm.html?args=ghPriTbgMLO1KL8YLjv4MblPftDoqEuJ0ltxg23w9TT7SbR6Q7-y5HuAEP5mMG8HbpDilXlcVX8UqWb_zFijFr-Oxpysmn4rx-mknLEbdGOrE3BR-jiMxuGif9qrfoG

⁴⁰ Για τον πλήρη κατάλογο των δημοσιευμένων εγγράφων της ΠΑΕ Ολυμπιακός βλέπε: http://www.et.gr/idocs-nph/search/fekAeEpeForm.html?args=ghPriTbgMLO1KL8YLjv4MblPftDoqEuJ0ltxg23w9TT7SbR6Q7-y5HuAEP5mMG8HbpDilXlcVX8UqWb_zFijFr-Oxpysmn4rx-mknLEbdGOrE3BR-jiMxuGif9qrfoG

Από τον ισολογισμό του 2008, βλέπουμε πως το Γενικό Σύνολο του Ενεργητικού, είναι 96,98 εκατομμύρια ευρώ με περίπου το 60% να είναι πάγιο και το 40% κυκλοφορούν ενεργητικό. Σε ό,τι αφορά το Παθητικό, τα ξένα κεφάλαια, ανέρχονται στο 86,14% του συνολικού παθητικού. Αναλυτικότερα το πάγιο ενεργητικό αποτελείται από ασώματες ακινητοποιήσεις που ανέρχονται σε 71.781 εκατομμύρια ευρώ, με ποσοστό 55,34%, ενώ το κυκλοφορούν από απαιτήσεις που ανέρχονται σε 31.487 εκατομμύρια ευρώ με ποσοστό 32,47% και διαθέσιμα με ποσοστό 8,23%. Τα ίδια κεφάλαια αποτελούνται κυρίως από το μετοχικό κεφάλαιο, ενώ τα ξένα κεφάλαια απαρτίζονται από μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις που ανέρχονται περίπου σε 23 εκατομμύρια ευρώ με ποσοστό 23,71% και από βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις που ανέρχονται περίπου σε 60 εκατομμύρια ευρώ με ποσοστό 62,43%.

Από τον πίνακα αποτελεσμάτων χρήσεως, βλέπουμε ότι το έτος 2008 οι πωλήσεις της εταιρίας ανήλθαν σε 36,536 εκατομμύρια ευρώ, το κόστος πωλήσεων σε 46,466 εκατομμύρια ευρώ και η μικτή ζημιά σε -9,93 εκατομμύρια ευρώ. Η επιχείρηση έχει επίσης άλλα έσοδα εκμετάλλευσης που ανέρχονται σε 27,54 εκατομμύρια ευρώ, τα οποία αυξάνουν αρχικά τα μερικά αποτελέσματα εκμετάλλευσης. Το μερικό κέρδος εκμετάλλευσης είναι 11,126 εκατομμύρια ευρώ ενώ μετά την πρόθεση των πιστωτικών και την αφαίρεση των χρεωστικών τόκων σε αυτά, το ολικό κέρδος εκμετάλλευσης ανέρχεται στα 10,218 εκατομμύρια ευρώ. Το καθαρό κέρδος χρήσεως προ φόρων είναι 3,31 εκατομμύρια ευρώ και προστίθενται στο υπόλοιπο ζημιών προηγούμενων χρήσεων .

8.2.2 Ισολογισμός για τη χρήση 2009

Παρακάτω, ακολουθεί ο ισολογισμός για τη χρήση του 2009.

Το σύνολο του απασχολουμένου κεφαλαίου για το έτος 2009 ανέρχεται σε 113.56 εκατομμύρια ευρώ. Το πάγιο ανεργητικό ανέρχεται σε 68.5 εκατομμύρια ευρώ και αποτελεί το 60,32% του συνολικού ενεργητικού και το κυκλοφορούν ενεργητικό, ανέρχεται σε 41.337 εκατομμύρια ευρώ και αποτελεί το 39,50%. Το σύνολο ιδίων κεφαλαίων στο παθητικό είναι αρνητικό, ενώ τα ξένα κεφάλαια καταλαμβάνουν σε ποσοστό το 104,94%. Αναλυτικότερα το πάγιο ενεργητικό αποτελείται από ασώματες ακινητοποιήσεις που ανέρχονται σε 66.594 εκατομμύρια ευρώ με ποσοστό 58,64% καθώς επίσης και ενσώματες που ανέρχονται σε 1.827 εκατομμύρια ευρώ με ποσοστό 1,61%. Τα ίδια κεφάλαια αποτελούνται κυρίως από το μετοχικό κεφάλαιο που ανέρχεται σε 64 εκατομμύρια ευρώ με ποσοστό 56,36%, ενώ τα ξένα κεφάλαια απαρτίζονται από μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις που ανέρχονται σε 30.889 εκατομμύρια ευρώ με ποσοστό 27,20% και βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις που ανέρχονται σε 68.282 εκατομμύρια ευρώ με ποσοστό 77,74%.

Από τον πίνακα αποτελεσμάτων χρήσεως, φαίνεται ότι το έτος 2009 οι πωλήσεις της εταιρίας ανήλθαν σε 44,93 εκατομμύρια ευρώ, το κόστος πωλήσεων σε 55,99 εκατομμύρια ευρώ και η μικτή ζημία σε 11,06 εκατομμύρια ευρώ, ενώ τα άλλα έσοδα εκμετάλλευσης ανέρχονται σε 0,164 εκατομμύρια ευρώ. Η μερική ζημιά εκμετάλλευσης είναι 18,26 εκατομμύρια ευρώ ενώ με την πρόθεση των πιστωτικών και την αφαίρεση των χρεωστικών τόκων, οι ολικές ζημιές εκμετάλλευσης είναι 19,69 εκατομμύρια ευρώ. Με την πρόσθεση των έκτακτων εσόδων και εξόδων, οι καθαρές ζημιές χρήσεως προ φόρων που είναι 26,76 εκατομμύρια ευρώ και τα οποία προσθέτονται στο υπόλοιπο ζημιών προηγούμενων χρήσεων .

8.2.3 Ισολογισμός για τη χρήση 2010

Παρακάτω, ακολουθεί ο ισολογισμός για τη χρήση του 2010.

Πηγή: Εθνικό Τυπογραφείο (<http://www.et.gr/>)

Από τον παραπάνω πίνακα, βλέπουμε ότι το σύνολο του απασχολουμένου κεφαλαίου για το 2010 ανέρχεται σε 103.178 εκατομμύρια ευρώ με το ενεργητικό να αποτελείται κατά 63,91% από το πάγιο ενεργητικό και κατά 37,09% από το κυκλοφορούν ενεργητικό. Αναλυτικότερα, το πάγιο ενεργητικό αποτελείται από ασώματες ακινητοποιήσεις που ανέρχονται σε 64.178 εκατομμύρια ευρώ με ποσοστό 62,20% καθώς επίσης και ενσώματες που ανέρχονται σε 1.677 εκατομμύρια ευρώ με ποσοστό 1,63%. Τα ίδια κεφάλαια αποτελούνται κυρίως από το μετοχικό κεφάλαιο με ποσοστό 87,13%, ενώ τα ξένα κεφάλαια αποτελούνται από μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις που ανέρχονται σε 26.1 εκατομμύρια ευρώ με ποσοστό 25,29% και βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις που ανέρχονται σε 79.8 εκατομμύρια ευρώ με ποσοστό 77,46%.

Οι πωλήσεις της εταιρίας ανήλθαν σε 65,03 εκατομμύρια ευρώ, το κόστος πωλήσεων σε 53,70 εκατομμύρια ευρώ και το μικτό κέρδος σε 11,34 εκατομμύρια ευρώ, ενώ τα άλλα έσοδα εκμετάλλευσης ήταν 0,16 εκατομμύρια ευρώ. Το μερικό κέρδος εκμετάλλευσης είναι 3,89 εκατομμύρια ευρώ ενώ με την πρόθεση των πιστωτικών και την αφαίρεση των χρεωστικών τόκων σε αυτά, το ολικό κέρδος εκμετάλλευσης ανέρχεται σε 2,59 εκατομμύρια. Το 82,57 % του κύκλου εργασιών καταλαμβάνει το κόστος πωλήσεων ενώ το μικρό κέρδος, το 17,43%.

8.2.4 Ισολογισμός για τη χρήση 2011

Παρακάτω, ακολουθεί ο ισολογισμός για τη χρήση του 2011.

Από τον ισολογισμό, βλέπουμε πως το σύνολο του απασχολουμένου κεφαλαίου για το έτος 2011 ανέρχεται σε 111,622 εκατομμύρια ευρώ. Το πάγιο ενεργητικό, ανέρχεται σε 80.717 εκατομμύρια ευρώ και αποτελεί το 72,38% του συνολικού ενεργητικού και το κυκλοφορούν ενεργητικό ανέρχεται σε 30.443 εκατομμύρια ευρώ και αποτελεί το 27,27% του συνόλου του ενργητικού. Στο παθητικό τα ίδια κεφάλαια καταλαμβάνουν ανέρχονται σε 3.299 εκατομμύρια ευρώ και αποτελούν το 2,96% ενώ τα ξένα κεφάλαια το υπόλοιπο 80,03%. Αναλυτικότερα το ενεργητικό αποτελείται από ασώματες ακινητοποιήσεις που ανέρχονται σε 79.453 εκατομμύρια ευρώ και αποτελούν το 71,18% καθώς επίσης και ενσώματες που ανέρχονται σε 1.263 εκατομμύρια ευρώ και αποτελούν το 1,13%. Το κυκλοφορούν ενεργητικό, αποτελεί το 24,63% του συνολικού ενεργητικού με τα διαθέσιμα να αποτελούν το 2,64%. Τα ίδια κεφάλαια ανέρχονται σε 54.430 εκατομμύρια ευρώ και αποτελούνται κυρίως από το μετοχικό κεφάλαιο με ποσοστό 60,92%, ενώ τα ξένα κεφάλαια απαρτίζονται από μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις που ανέρχονται σε 31.676 εκατομμύρια ευρώ και αποτελούν το 28,38% του παθητικού και από βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις που ανέρχονται σε 57.684 εκατομμύρια ευρώ και αποτελούν το 51,66% του παθητικού.

Το 2011, οι πωλήσεις της εταιρίας ανήλθαν σε 37,19 εκατομμύρια ευρώ, το κόστος πωλήσεων σε 66,17 εκατομμύρια ευρώ και η μικτή ζημία σε 28,98 εκατομμύρια ευρώ. Η μερική ζημιά εκμετάλλευσης είναι 37,19 εκατομμύρια ευρώ ενώ με την πρόθεση των πιστωτικών και την αφαίρεση των χρεωστικών τόκων σε αυτά οι ολικές ζημιές εκμετάλλευσης είναι 38,01 εκατομμύρια ευρώ. Με την πρόσθεση των έκτακτων εσόδων καταλήγουμε στις καθαρές ζημιές χρήσεως προ φόρων ύψους 39,56 εκατομμυρίων ευρώ που προσθέτονται στο υπόλοιπο ζημιών προιηγούμενων χρήσεων. Η καθαρή ζημία ως ποσοστό επί των πωλήσεων, ανέρχεται σε 106,38%.

8.2.5 Ισολογισμός για τη χρήση 2012

Παρακάτω, ακολουθεί ο ισολογισμός για τη χρήση του 2012.

Πηγή: Εθνικό Τυπογραφείο (<http://www.et.gr/>)

Το σύνολο του απασχολουμένου κεφαλαίου το έτος 2012 ανέρχεται σε 66,95 εκατομμύρια ευρώ. Το πάγιο ενεργητικό, ανέρχεται σε 36.192 εκατομμύρια ευρώ και αποτελεί το 57,07% του συνόλου του ενεργητικού και το κυκλοφορούν ενεργητικό ανέρχεται σε 26.028 εκατομμύρια ευρώ και αποτελεί το 38,89% του συνόλου του ενεργητικού. Τα ίδια κεφάλαια, αντιστοιχούν στο 5,00% του παθητικού, ενώ τα ξένα κεφάλαια στο 74,61%.

Το πάγιο ενεργητικό αποτελείται από ασώματες ακινητοποιήσεις που ανέρχονται σε 35.100 εκατομμύρια ευρώ με ποσοστό 52,45% καθώς και από τις ενσώματες που ανέρχονται σε 1.048 εκατομμύρια ευρώ με ποσοστό 1,56%. Οι απαιτήσεις, ανέρχονται σε 23.409 εκατομμύρια ευρώ και αποτελούν το 35,35% του κυκλοφορούντος ενεργητικού ενώ τα διαθέσιμα ανέρχονται σε 2.623 εκατομμύρια ευρώ και αποτελούν το 3,92%. Τα ίδια κεφάλαια αποτελούνται κυρίως από το μετοχικό κεφάλαιο με ποσοστό 81,32%, ενώ τα ξένα κεφάλαια αποτελούνται από μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις που ανέρχονται σε 13.042 εκατομμύρια ευρώ και αποτελούν το 19,49% και σε βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις που ανέρχονται σε 36.897 εκατομμύρια ευρώ και αποτελούν το 55,12%.

Οι πωλήσεις της εταιρίας για το 2012 ανήλθαν σε 67 εκατομμύρια ευρώ, το κόστος πωλήσεων σε 59,92 εκατομμύρια ευρώ και το μικτό κέρδος σε 7,08 εκατομμύρια ευρώ. Το μερικό κέρδος εκμετάλλευσης είναι 5,77 εκατομμύρια ευρώ ενώ με την πρόθεση των πιστωτικών και την αφαίρεση των χρεωστικών τόκων σε αυτά, το ολικό κέρδος εκμετάλλευσης ανέρχεται σε 5,50 εκατομμύρια ευρώ. Το καθαρό κέρδος χρήσεως προ φόρων είναι 0,048 εκατομμύρια ευρώ και προσθέτονται στο υπόλοιπο ζημιών προηγούμενων χρήσεων. Το 89,44 % του κύκλου εργασιών αποτελείται από το κόστος πωλήσεων και το 10,56% από το μικτό κέρδος, ενώ το καθαρό κέρδος ως ποσοστό επί των πωλήσεων ανέρχεται σε 0,07%.

8.2.6 Ισολογισμός για τη χρήση 2013

Παρακάτω, ακολουθεί ο ισολογισμός για τη χρήση του 2013.

ακινητοποιήσεις που ανέρχονται 27.107 εκατομμύρια ευρώ καθώς και από τις ενσώματες που ανέρχονται 1.123 εκατομμύρια ευρώ. Οι απαιτήσεις, ανέρχονται σε 22.094 εκατομμύρια ευρώ και αποτελούν το 89,81% του κυκλοφορούντος ενεργητικού ενώ τα διαθέσιμα ανέρχονται σε 2.504 εκατομμύρια ευρώ και αποτελούν το 10,17%. Τα ίδια κεφάλαια αποτελούνται κυρίως από το μετοχικό κεφάλαιο, ενώ τα ξένα κεφάλαια αποτελούνται από μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις που ανέρχονται σε 15.571 εκατομμύρια ευρώ και σε βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις που ανέρχονται σε 24.925 εκατομμύρια.

Οι πωλήσεις της εταιρίας για το 2013 ανήλθαν σε 61.346 εκατομμύρια ευρώ, το κόστος πωλήσεων σε 47.523 εκατομμύρια ευρώ και το μικτό κέρδος σε 13.823 εκατομμύρια ευρώ. Το μερικό κέρδος εκμετάλλευσης είναι 11.240 εκατομμύρια ευρώ ενώ με την πρόθεση των πιστωτικών και την αφαίρεση των χρεωστικών τόκων σε αυτά, το οιλικό κέρδος εκμετάλλευσης ανέρχεται σε 11.121 εκατομμύρια ευρώ. Το καθαρό κέρδος χρήσεως προ φόρων είναι 0,068 εκατομμύρια ευρώ και προσθέτονται στο υπόλοιπο ζημιών προηγούμενων χρήσεων.

8.2.7 Ισολογισμός για τη χρήση 2014

Παρακάτω, ακολουθεί ο ισολογισμός για τη χρήση του 2014.

Σύνολο συγκεντρωτικών κερδών/(ζημιών) χρήσης μετά φόρου	[2.152.446]	4.555.943	[2.248.322]	4.648.272	Λανθανόμενα	[2.530.745]	(2.150.204)	[2.530.745]	(2.150.204)															
Κατανήμοσις ως εξής:					Αποληπτικά δανεία	[2.530.745]	(2.150.204)	[2.530.745]	(2.150.204)															
Μετάχως της Εταιρίας	(2.168.189)	4.571.103			Κεφαρές ταμιακής ροής από χρηματοδοτικές δραστηριότητες (γ)	4.859.255	30.745	4.859.255	30.745															
Μη ελέγχουσες αιμμεταξές	15.743	(15.161)			Κεφαρές επίσημης (μετανοματικής) στο ταμιακά διαθέσιμα και ισοδύναμα χρήσης (α+βγ)	564.833	(32.748)	587.006	(135.007)															
					Ταμιακά διαθέσιμα και ισοδύναμα στην ορηγή της χρήσης	2.471.833	2.504.581	2.369.574	2.504.581															
					Ταμιακά διαθέσιμα και ισοδύναμα στο τέλος της χρήσης	3.036.667	2.471.833	2.956.580	2.369.574															
ΠΡΟΣΘΕΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ																								
1. Οι οικονομικές καταστάσεις είναι οι πρέσεις που αντιδρούνται βάσει των δευτικών Πρωτότυπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτή έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι προηγούμενες οικονομικές καταστάσεις, μέχρι και τη χρήση που έληξε 30/06/2014, έχουν καταργηθεί σύμφωνα με το Διεθνές Γενικό Λογιστικό Σύστημα και τις συγκεκριμένες διατάξεις του Ν.2190/1980. Σίγουρα, η πρέσησα χρήση είναι η πρώτη κατά την οποία γενιτάνεται υποχρέωση σύντομης ενσωμάτωσης αιμμεταξέων.																								
2. Το δέκατο έμφαση συναρτείται στην έβαση ελέγχου των Νέων Εγγεγράτων αρρώστων: 1) με την διενέργεια προβλέψεων λόγω ενδεόντων υποχρεών από σημεία που έχουν αναθετεί κατά της Εταιρίας συναρτημένων επιχειρήσεων που διαθέτουν τη διάρκεια του έτους 2015, προκειμένου να είστε αιολοκρατείται μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2015, προκειμένου να συναπόγευται στο ίδιο Κεφάλαιο της Εταιρίας, έτσι ώστε να μη έχει εφαρμογή το άρθρο 47 του κ.ν. 1190/1980.																								
3. Η Εταιρία κατέχει το 83,58% των μετοχών της θυγατρικής ΒΡΥΛΟΣ Α.Ε. Οι πληροφορίες ανεκάμπτονται στην ορηγή της Ομίλου περιέρχονται στην ομηλία της Εταιρίας και της Εταιρίας της Ομίλου για την πρώτη φορά στις 30/06/2009, ενώ τη χρήση που έληξε την 30/06/2009, είναι την έβαση πληροφοριών για την ορηγή της Εταιρίας της Ομίλου για την πρώτη φορά στις 30/06/2009.																								
4. Οι καπιταδές των Ταμιακών Ρυθμών απομένους έχουν ανανεωθεί με βάση την μέση αιμμέδωση.																								
5. Η Εταιρία έχει ελεγχθεί με τοκικό φορολογικό έλεγχο μέχρι και τη χρήση που έληξε την 30/06/2010. Η θυγατρική εταιρία ΒΡΥΛΟΣ Α.Ε. έχει παραχθεί με το νόμο 3888/2010 (περιώνων) έως και τη χρήση που έληξε την 30/06/2009, ενώ τη χρήση που έληξε την 30/06/2010 δεν έχει ελεγχθεί από τη φορολογική αρχή. Για τις χρήσεις 30/06/2011, 30/06/2012, 30/06/2013 και 30/06/2014 η Εταιρία και η θυγατρική της έχουν υπαλευθερωθεί από φορολογικό έλεγχο από Οργανισμό Ελεγκτών Λογαριθμών, όπως προβλέπεται από την κακούσια νομοδοτεία. Ανεφέρεται με τη χρήση που έληξε την 30/06/2015 ο ελάχιστος φορολογικός αιμμεταξώνος προβολέτης να χορηγείται στην Εταιρία και στη θυγατρική μετό τη δημιουργία των οικονομικών καταστάσεων της κλεμμένης χρήσης.																								
6. Άντικα περισσοτές από την διαθεσιτική ή μεταβίβαση των ενιαίων ποινών πειρατών της Εταιρίας και του Ομίλου. Η Εταιρία και ο Ομίλος δεν έχουν αιμμέδωση διευθύνσης για την απόταξη ενιαίων ποινών πειρατών.																								
7. Ο αριθμός του αποκαλύπτουμενου πρωτοκού με σύμβαση σύριγμα φρόντισης στο τέλος της πρέσησα χρήσης για τον Ομίλο ανέρχεται σε 146, ενώ για την Εταιρία σε 115. Οι αντίστοιχοι όριμοι για τη χρήση που έληξε 30/06/2014 ήταν 113 για τον Ομίλο και 86 για την Εταιρία.																								
8. Οι οικειότες ουσιαλήσεις της Εταιρίας και του Ομίλου με ανεδειγμένη μέρη αναφέρονται παρακάτω (ποσά σε €):																								
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">ΟΜΙΛΟΣ</th> <th style="text-align: center;">ΕΤΑΙΡΙΑ</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">30/06/2013</td> <td style="text-align: center;">30/06/2013</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">3.369.044</td> <td style="text-align: center;">3.107.067</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">254</td> <td style="text-align: center;">0</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">0</td> <td style="text-align: center;">140.374</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">1.325.500</td> <td style="text-align: center;">2.585.787</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">720.671</td> <td style="text-align: center;">670.408</td> </tr> </tbody> </table>											ΟΜΙΛΟΣ	ΕΤΑΙΡΙΑ	30/06/2013	30/06/2013	3.369.044	3.107.067	254	0	0	140.374	1.325.500	2.585.787	720.671	670.408
ΟΜΙΛΟΣ	ΕΤΑΙΡΙΑ																							
30/06/2013	30/06/2013																							
3.369.044	3.107.067																							
254	0																							
0	140.374																							
1.325.500	2.585.787																							
720.671	670.408																							
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">Παραρά, 30 Νοεμβρίου 2015</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">Ο ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΒΡΕΤΖΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΔΤ Χ 627923</td> </tr> </tbody> </table>											Παραρά, 30 Νοεμβρίου 2015	Ο ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΒΡΕΤΖΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΔΤ Χ 627923												
Παραρά, 30 Νοεμβρίου 2015																								
Ο ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΒΡΕΤΖΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΔΤ Χ 627923																								
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">Ο ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΔΤ Χ 065200</th> </tr> </thead> </table>											Ο ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΔΤ Χ 065200													
Ο ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΔΤ Χ 065200																								

Πηγή: Εθνικό Τυπογραφείο (<http://www.et.gr/>)

Το σύνολο του απασχολουμένου κεφαλαίου για το έτος 2015 ανέρχεται σε 66.173 εκατομμύρια ευρώ. Οι ασώματες και οι ενσώματες ακινητοποιήσεις ανέρχονται σε 12.924 εκατομμύρια ευρώ. Το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων, ανέρχεται στο ύψος των 21.833 εκατομμυρίων ευρώ για τον Όμιλο, ενώ το σύνολο των υποχρεώσεων σε 48.885 εκατομμύρια ευρώ. Οι πωλήσεις της εταιρίας για το 2015 ανήλθαν σε 82.073 εκατομμύρια ευρώ, το κόστος πωλήσεων σε 82.933 εκατομμύρια ευρώ και το μικτό κέρδος-ζημία σε 860.032 χιλιάδες ευρώ. Ο Όμιλος εμφάνιζε ζημιές μετά φόρων, ύψους 2.152 εκατομμυρίων ευρώ.

8.2.9 Ισολογισμός για τη χρήση 2016

Για το έτος 2016, δεν υπάρχει δημοσιευμένος ισολογισμός σε ΦΕΚ. Υπάρχουν ωστόσο στην επίσημη ιστοσελίδα του Ολυμπιακού, δημοσιευμένες οι οικονομικές καταστάσεις για το έτος 2016⁴¹.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ ΤΗΣ 30ης ΙΟΥΝΙΟΥ 2016 ΚΑΙ ΤΗΝ 30ης ΙΟΥΝΙΟΥ 2015

(ποσά σε €)

<u>Ενεργητικό</u>	30/06/2016	30/06/2015 (*)	30/06/2016	30/06/2015 (*)

⁴¹ Διαθέσιμο στο:

http://www.olympiacos.org/sites/default/files/oikonomikes_katastaseis_30.06.2016.pdf

Ενεργοποίηση των Wind
Ο προσταμένος αριθμητηριού προμήσεις του προτύπου
ΜΙΚΕΣ ΚΥΡΙΑΚΟΣ
ΑΔ ΑΒ 659966
Αρ. Αδ. Ο.Ε. Α' Αρίθμ. 102235

	Σημ.				
Ενσώματες ακινητοποιήσεις	10.	13.906.692,00	12.917.021,66	1.820.273,18	1.527.143,97
Ασώματες ακινητοποιήσεις		8.208,20	7.694,74	3.300,92	1.847,46
Αξίες μετεγγραφής πιοδοσφαιριστών (καθαρές)	11.	21.430.526,04	16.909.101,38	21.430.526,04	16.909.101,38
Συμμετοχές σε θυγατρικές Λογαριασμού εισπρακτέοι από όμιλο οντοτήτων και συνδεδεμένα μέρη Λογαριασμού εισπρακτέοι από μετεγγραφές πιοδοσφαιριστών	12.	0,00	0,00	7.179.979,00	7.179.979,00
Λοιπά μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία	22.	2.327.640,00	2.039.112,00	2.000.000,00	2.000.000,00
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	9.	4.014.696,29	6.220.000,00	4.014.696,29	6.220.000,00
Σύνολο μη κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων		41.748.386,79	47.906.946,39	36.506.561,47	43.649.250,20
Αποθέματα		3.284,74	13.419,48	0,00	0,00
Απαιτήσεις και λοιπά κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία	14.	12.108.371,36	9.819.075,58	11.464.538,99	8.863.900,39
Λογαριασμού εισπρακτέοι από όμιλο οντοτήτων και συνδεδεμένα μέρη Λογαριασμού εισπρακτέοι από μετεγγραφές πιοδοσφαιριστών	22.	474.110,78	1.329.927,60	2.235.348,90	2.091.500,34
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	14.	14.506.250,00	8.612.767,99	14.506.250,00	8.612.767,99
Σύνολο κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων	23.	2.203.362,19	3.036.666,70	2.149.629,94	2.956.580,27
Σύνολο Ενεργητικού		29.295.379,07	22.811.857,35	30.355.767,83	22.524.748,99
		71.043.765,86	70.718.803,74	66.862.329,30	66.173.999,19

Ίδια Κεφάλαια

Μετοχικό κεφάλαιο (146.075.000 κοινές ονομ. μετοχές των € 0,40)	15.	58.430.000,00	54.430.000,00	58.430.000,00	54.430.000,00
Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο		13.460.182,00	13.460.182,00	13.460.182,00	13.460.182,00
Πλοσά προοριζόμενα για ΑΜΚ	15.	0,00	4.000.000,00	0,00	4.000.000,00
Ζημίες εις νέο Σύνολο ίδιων Κεφαλαίων που αναλογούν σε μετόχους της μητρικής Εταιρείας		(60.025.162,00)	(51.399.567,96)	(60.142.858,87)	(51.402.531,50)
		11.865.020,00	20.490.614,04	11.747.323,13	20.487.650,50
Μη ελέγχουσες	16.	1.364.966,68	1.342.426,34	0,00	0,00

συμμετοχές

Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων (α)	13.229.986,68	21.833.040,38	11.747.323,13	20.487.650,50
-------------------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

<u>Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις</u>	17.	'Ομιλος		Εταιρεία	
		30/06/2016	30/06/2015 (*)	30/06/2016	30/06/2015 (*)
Δανειακές υποχρεώσεις	17.	3.775.478,12	0,00	3.775.478,12	0,00
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	9.	532.702,62	407.000,00	0,00	0,00
Υποχρεώσεις συνταξιοδοτικών παροχών	20.	720.222,00	515.775,00	601.110,00	390.449,00
Λογαριασμοί πληρωτέοι σχετικοί με μετεγγραφές πτοδοσφαιριστών	24.	300.000,00	1.479.516,45	300.000,00	1.479.516,45
Λογαριασμοί πληρωτέοι σε φορολογικές αρχές/ ασφαλιστικούς φορείς		48.023,37	240.119,37	48.023,37	240.119,37
Προβλέψεις		0,00	100.000,00	0,00	100.000,00
Λοιπές υποχρεώσεις	18.	1.490.986,54	1.490.986,54	1.490.986,54	1.490.986,54
Σύνολο μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων		6.867.412,65	4.233.397,36	6.215.598,03	3.701.071,36

Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις

Δανειακές υποχρεώσεις	17.	2.280.038,99	1.000.000,00	2.280.038,99	1.000.000,00
Λογαριασμοί πληρωτέοι σχετικοί με μετεγγραφές πτοδοσφαιριστών	24.	10.981.542,48	8.361.717,52	10.981.542,48	8.361.717,52
Λογαριασμοί πληρωτέοι σε όμιλο οντοτήτων και συνδεδεμένα μέρη	22.	0,00	253,94	0,00	253,94
Λογαριασμοί πληρωτέοι σε φορολογικές αρχές/ ασφαλιστικούς φορείς		6.126.814,48	4.747.525,71	5.825.769,45	4.440.207,41
Λογαριασμοί πληρωτέοι σε υπαλλήλους/πτοδοσφαιριστές Δεδουλευμένες αποδοχές σε υπαλλήλους/πτοδοσφαιριστές		3.889.129,64	3.990.460,84	3.889.129,64	2.950.335,84
Λοιπές υποχρεώσεις	18.	21.618.746,74	20.917.616,87	19.872.833,38	18.557.846,50
Σύνολο Βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων		50.946.366,53	44.652.366,00	48.899.408,14	41.985.277,33

Σύνολο υποχρεώσεων (B)	57.813.779,18	48.885.763,36	55.115.006,17	45.686.348,69
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων και Υποχρεώσεων (α+β)	71.043.765,86	70.718.803,74	66.862.329,30	66.173.999,19

Πηγή: Επίσημη Ιστοσελίδα Ολυμπιακού (<http://www.olympiacos.org/page/31805/oikonomika-stoixeia>)

Το σύνολο του απασχολουμένου κεφαλαίου για το έτος 2016 ανέρχεται σε 71.043 εκατομμύρια ευρώ για τον Όμιλο . Το πάγιο ενεργητικό, ανέρχεται σε 41.748 εκατομμύρια ευρώ και το κυκλοφορούν ενεργητικό ανέρχεται σε 29.295 εκατομμύρια ευρώ. Το πάγιο ενεργητικό αποτελείται από ασώματες ακινητοποιήσεις που ανέρχονται 13.906 εκατομμύρια ευρώ καθώς και από τις ενσώματες που ανέρχονται 8.208 εκατομμύρια ευρώ. Τα ίδια κεφάλαια αποτελούνται κυρίως από το μετοχικό

κεφάλαιο, ενώ τα ξένα κεφάλαια αποτελούνται από μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις που ανέρχονται σε 6.867 εκατομμύρια ευρώ και σε βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις που ανέρχονται 50.946 εκατομμύρια ευρώ.

**ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ
ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ ΤΗΝ 30η ΙΟΥΝΙΟΥ 2016 ΚΑΙ ΤΗΝ 30η ΙΟΥΝΙΟΥ 2015**

(ποσά σε €)

	Όμιλος	Εταιρεία		
	01/07/2015 - 30/06/2016	01/07/2014 - 30/06/2015	01/07/2015 - 30/06/2016	01/07/2014 - 30/06/2015
Σημ.				
Έσοδα από εισιτήρια	5.	6.387.525,83	8.049.974,83	6.387.525,83
Χορηγίες και διαφημίσεις	5.	11.469.916,79	7.604.270,88	10.754.916,79
Δικαιώματα αναμετάδοσης	5.	6.441.873,59	6.087.244,88	6.441.873,59
Εμπορικά	5.	1.238.421,02	1.711.395,24	918.619,64
Έσοδα από UEFA	5.	34.003.783,00	26.884.739,00	34.003.783,00
Λοιπά λειτουργικά έσοδα	5.	<u>832.628,23</u>	<u>1.871.051,94</u>	<u>499.932,89</u>
Σύνολο λειτουργικών έσόδων		60.374.148,46	52.208.676,77	59.006.651,74
Κόστος πωλήσεων εμπορευμάτων	13.	(186.099,42)	(321.514,37)	0,00
Δαπάνη παροχών ποδοσφαιριστών	6.	(28.742.068,54)	(29.634.035,81)	(28.742.068,54)
Δαπάνη παροχών λοιπών εργαζομένων	6.	(9.676.286,01)	(10.868.529,25)	(8.633.927,33)
Απόσβεση και απομείωση λοιπών ενσώματων & ασώματων ακινητοποιήσεων	6.	(1.055.506,03)	(862.581,35)	(321.015,34)
Απόσβεση δικαιωμάτων ποδοσφαιριστών και απομείωση	6.	(10.316.668,27)	(11.063.032,72)	(10.316.668,27)
Λοιπά λειτουργικά έξοδα	6.	<u>(24.962.451,81)</u>	<u>(22.901.007,04)</u>	<u>(25.836.341,95)</u>
Σύνολο λειτουργικών έξόδων		(74.939.080,08)	(75.650.700,54)	(73.850.021,43)
Έσοδα από πωλήσεις ποδοσφαιριστών	7.	13.868.000,00	29.865.136,10	13.868.000,00
Δαπάνες πωλήσης/λύσεις συμβολαίων ποδοσφαιριστών	7.	<u>(5.935.211,56)</u>	<u>(7.283.144,57)</u>	<u>(5.935.211,56)</u>
Κέρδος από πωλήσεις ποδοσφαιριστών		7.932.788,44	22.581.991,53	7.932.788,44
Χρηματοοικονομικά έσοδα	8.	1.189.249,18	791.477,28	1.189.249,18
Χρηματοοικονομικά έξοδα	8.	<u>(712.522,37)</u>	<u>(1.157.873,50)</u>	<u>(709.333,59)</u>
Χρηματοοικονομικά έσοδα / (έξοδα)		476.726,81	(366.396,22)	479.915,59
Ζημία χρήσεως πρό φόρων		(6.155.416,37)	(1.226.428,46)	(6.430.665,66)

Φόρος εισοδήματος	9.	(2.368.785,66)	(852.000,00)	(2.238.582,98)	(882.000,00)
Ζημία χρήσεως μετά από φόρους		(8.524.202,03)	(2.078.428,46)	(8.669.248,64)	(2.188.215,66)

Κατανέμονται ως εξής:

Μετόχους της Εταιρίας	(8.548.018,68)	(2.096.455,52)
Μη ελέγχουσες συμμετοχές	<u>23.816,65</u>	<u>18.027,06</u>
	<u>(8.524.202,03)</u>	<u>(2.078.428,46)</u>

**ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ
ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ ΤΗΝ 30η ΙΟΥΝΙΟΥ 2016 ΚΑΙ ΤΗΝ 30η ΙΟΥΝΙΟΥ
2015**

(ποσά σε €)

		Όμιλος		Εταιρεία
		01/07/2015 - 30/06/2016	01/07/2014 - 30/06/2015	01/07/2015 - 30/06/2016
				01/07/2014 - 30/06/2015
	Σημ.			
Σημία χρήσεως μετά από φόρους		(8.524.202,03)	(2.078.428,46)	(8.669.248,64)
				(2.188.215,66)
Στοιχεία που δεν μεταφέρονται στα αποτελέσματα σε μεταγενέστερες περιόδους:				
Αναλογιστικές ζημίες από προγράμματα καθορισμένων παροχών	20.	(116.631,00)	(74.018,00)	(104.358,00)
		<u>37.779,33</u>	<u>0,00</u>	<u>33.279,27</u>
				<u>0,00</u>
Φόρος εισοδήματος που αναλογεί Καθαρές λοιπές συνολικές ζημίες που δεν μεταφέρονται στα αποτελέσματα σε μεταγενέστερες περιόδους:		(78.851,67)	(74.018,00)	(71.078,73)
				(60.106,00)
Λοιπές συνολικές ζημίες μετά από φόρους		(78.851,67)	(74.018,00)	(71.078,73)
				(60.106,00)
Σύνολο συγκεντρωτικών ζημιών χρήσης μετά από φόρους		(8.603.053,70)	(2.152.446,46)	(8.740.327,37)
				(2.248.321,66)
Κατανέμονται ως εξής:				
Μετόχους της Εταιρίας		(8.625.594,04)	(2.168.189,17)	
Μη ελέγχουσες συμμετοχές		<u>22.540,34</u>	<u>15.742,71</u>	
		<u>(8.603.053,70)</u>	<u>(2.152.446,46)</u>	

Πηγή: Επίσημη Ιστοσελίδα Ολυμπιακού (<http://www.olympiacos.org/page/31805/oikonomika-stoixeia>)

Τα Λειτουργικά Έσοδα της Εταιρείας ανήλθαν σε 59.006 εκατομμύρια ευρώ (Όμιλος € 60.374.148,46) έναντι 49.814 εκατομμυρίων ευρώ (Όμιλος € 52.208.676,77) τη χρήση 01/07/2014-30/06/2015 παρουσιάζοντας μια αύξηση της τάξης του 18,45% (Όμιλος 15,64%). Η αύξηση των λειτουργικών εσόδων τη φετινή χρήση οφείλεται κυρίως στα έσοδα από την συμμετοχή της ομάδας στις διοργανώσεις της UEFA, λόγω της νέας βελτιωμένης συμφωνίας διανομής εμπορικών εσόδων της UEFA που καλύπτει την τριετία 2015-2018. Τα Αποτελέσματα προ Φόρων της Εταιρείας κατέληξαν σε ζημία ύψους 6.430. εκατομμυρίων ευρώ (Όμιλος € 6.155.416,37) έναντι ζημίας 1.306 εκατομμυρίων ευρώ (Όμιλος € 1.226.428,46) της προηγούμενης χρήσης 01/07/2014-30/06/2015, γεγονός που οφείλεται στην απόφαση της διοίκησης να διατηρήσει τον βασικό κορμό της ομάδας και να μην προχωρήσει σε σημαντικές πωλήσεις παικτών συγκριτικά με την χρήση 01/07/2014 – 30/06/2015. Τα Αποτελέσματα μετά Φόρων της χρήσης παρουσίασαν ζημία 8.669 εκατομμυρίων ευρώ (Όμιλος € 8.524.202,03) έναντι ζημιών 2.188 εκατομμυρίων ευρώ (Όμιλος € 2.078.428,46) της προηγούμενης χρήσης.

8.2.10 Ισολογισμός για τη χρήση 2017

Για το έτος 2017, δεν υπάρχει δημοσιευμένος ισολογισμός σε ΦΕΚ. Υπάρχουν ωστόσο στην επίσημη ιστοσελίδα του Ολυμπιακού, δημοσιευμένες οι οικονομικές καταστάσεις για το έτος 2017⁴².

⁴² Διαθέσιμο στο:

http://www.olympiacos.org/sites/default/files/oikonomikes_katastaseis_30.6.2017.pdf

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ ΤΗΣ 30ης ΙΟΥΝΙΟΥ 2017 ΚΑΙ ΤΗΝ 30ης ΙΟΥΝΙΟΥ 2016

(ποσά σε €)

Ενεργητικό	Σημ.	Όμιλος		Εταιρεία	
		30/6/2017	30/6/2016	30/6/2017	30/6/2016
Ενσύματες ακινητοποιήσεις	10.	13.064.395,27	13.906.692,00	1.462.360,15	1.820.273,18
Ασώματες ακινητοποιήσεις		26.808,78	8.208,20	22.841,50	3.300,92
Άξες μετεγγραφής ποδοσφαιριστών (καθαρές)	11.	16.741.711,03	21.430.526,04	16.741.711,03	21.430.526,04
Συμμετοχές σε θυγατρικές λογαριασμού εισπρακτέοι από δύμαλο ανταπτήτων και συνδεδεμένα μέρη	12.	0,00	0,00	7.179.979,00	7.179.979,00
Λογαριασμοί εισπρακτέοι από μετεγγραφής ποδοσφαιριστών λουπά με κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία	14.	3.688.572,31	0,00	3.688.572,31	0,00
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	9.	26.524,26	60.624,26	23.686,04	57.786,04
Σύνολο με κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων		7.440.952,29	4.014.696,29	7.440.952,29	4.014.696,29
		43.867.488,94	41.748.386,79	39.146.987,32	36.506.561,47
Αποθέματα	13.	0,00	3.284,74	0,00	0,00
Απαιτήσεις και λουπά κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία	14.	13.317.076,01	12.108.371,36	12.257.653,27	11.464.538,99
Λογαριασμοί εισπρακτέοι από δύμαλο ανταπτήτων και συνδεδεμένα μέρη	23.	897.935,78	474.110,78	2.737.805,42	2.235.348,90
Λογαριασμοί εισπρακτέοι από μετεγγραφής ποδοσφαιριστών Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	14.	20.659.241,39	14.506.250,00	20.659.241,39	14.506.250,00
Σύνολο κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων	24.	1.820.725,55	2.203.362,19	1.651.589,59	2.149.629,94
		36.694.978,73	29.295.379,07	37.306.289,67	30.355.767,83
Σύνολο Ενεργητικού		80.562.467,67	71.043.765,86	76.453.276,99	66.862.329,30
Ίδια Κεφάλαια					
Μετοχικό κεφάλαιο διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	15.	65.430.000,00	58.430.000,00	65.430.000,00	58.430.000,00
Ζημίες είς νέα		13.440.182,00	13.460.182,00	13.440.182,00	13.460.182,00
Σύνολο ίδιων Κεφαλαίων που αναλογούν σε μετόχους της μητρικής Εταιρείας		(60.884.338,24)	(60.025.162,00)	(61.221.691,23)	(60.142.858,87)
Μη ελέγχουσες αυμμετοχές	16.	17.985.843,76	11.865.020,00	17.648.490,77	11.747.323,13
Σύνολο ίδιων Κεφαλαίων (α)		1.408.119,99	1.364.966,68	0,00	0,00
		19.393.963,75	13.229.986,68	17.648.490,77	11.747.323,13

. Πηγή: Επίσημη Ιστοσελίδα Ολυμπιακού (<http://www.olympiacos.org/page/31805/oikonomika-stoixeia>)

Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	Όμιλος		Εταιρεία		
	30/6/2017	30/6/2016	30/6/2017	30/6/2016	
Δανειακές υποχρεώσεις Λοιπές χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις Υποχρεώσεις συνταξιοδοτικών παροχών	17.	0,00	3.775.478,12	0,00	3.775.478,12
Λογαριασμοί πληρωτέοι σχετικοί με μετεγγραφές ποδοσφαιριστών Λογαριασμοί πληρωτέοι σε φορολογικές αρχές / ασφαλιστικούς φορείς	17.	3.320.798,15	0,00	3.320.798,15	0,00
Προβλέψεις	9.	513.057,70	532.702,62	0,00	0,00
Λοιπές υποχρεώσεις Σύνολο μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων	21.	439.765,00	720.222,00	388.813,00	601.110,00
	25.	995.926,82	300.000,00	995.926,82	300.000,00
		0,00	48.023,37	0,00	48.023,37
	18.	1.200.000,00	0,00	1.200.000,00	0,00
	19.	1.490.986,54	1.490.986,54	1.490.986,54	1.490.986,54
		7.960.534,21	6.867.412,65	7.396.524,51	6.215.598,03
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις					
Δανειακές υποχρεώσεις Λοιπές χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις	17.	574.382,97	2.280.038,99	574.382,97	2.280.038,99
Λογαριασμοί πληρωτέοι σχετικοί με μετεγγραφές ποδοσφαιριστών Λογαριασμοί πληρωτέοι σε φορολογικές αρχές / ασφαλιστικούς φορείς	17.	9.409.800,00	0,00	9.409.800,00	0,00
Λογαριασμοί πληρωτέοι σε υπαλλήλους/ποδοσφαιριστές Δεδουλευμένες αποδαχές σε υπαλλήλους/ποδοσφαιριστές	25.	3.280.935,20	10.981.542,48	3.280.935,20	10.981.542,48
Λοιπές υποχρεώσεις Σύνολο βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων	19.	12.002.039,99	6.126.814,48	11.823.825,33	5.825.769,45
Λογαριασμοί πληρωτέοι σε υπαλλήλους/ποδοσφαιριστές Δεδουλευμένες αποδαχές σε υπαλλήλους/ποδοσφαιριστές	20.	2.863.701,73	3.889.129,64	2.863.701,73	3.889.129,64
Λοιπές υποχρεώσεις Σύνολο υποχρεώσεων (β)	19.	3.752.000,00	6.050.094,20	3.752.000,00	6.050.094,20
Σύνολο υποχρεώσεων (β) Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων και Υποχρεώσεων (α+β)		21.325.109,82	21.618.746,74	19.703.616,48	19.872.833,38
		53.207.969,71	50.946.366,53	51.408.261,71	48.899.408,14
		61.168.503,92	57.813.779,18	58.804.786,22	55.115.006,17
		80.562.467,67	71.043.765,86	76.453.276,99	66.662.329,30

Πηγή: Επίσημη Ιστοσελίδα Ολυμπιακού (<http://www.olympiacos.org/page/31805/oikonomika-stoixeia>)

Το σύνολο του απασχολουμένου κεφαλαίου για το έτος 2017 ανέρχεται σε 80.562 εκατομμύρια ευρώ για τον Όμιλο και 76.453 εκατομμύρια ευρώ για την Εταιρεία . Το πάγιο ενεργητικό, ανέρχεται σε 43.867 εκατομμύρια ευρώ για τον Όμιλο και 39.146 εκατομμύρια ευρώ για την Εταιρεία, ενώ το κυκλοφορούν ενεργητικό ανέρχεται σε 36.694 εκατομμύρια ευρώ για τον Όμιλο και 37.306 εκατομμύρια ευρώ για την Εταιρεία. Το σύνολο των Ιδίων Κεφαλαίων της Εταιρείας ανέρχονται σε 17.648 εκατομμύρια ευρώ και 19.393 για τον Όμιλο και είναι αυξημένα σε σχέση με την προηγούμενη χρήση κατά 5.901 εκατομμύρια ευρώ για την Εταιρεία και 6.163 αντίστοιχα για τον Όμιλο. Η βελτίωση της καθαρής θέσης, οφείλεται στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου που έγινε μετά την 24/10/2016 απόφαση της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων. Τα ίδια κεφάλαια αποτελούνται κυρίως από το μετοχικό κεφάλαιο, ενώ τα ξένα κεφάλαια αποτελούνται από μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις που ανέρχονται σε 7.960 εκατομμύρια ευρώ για

τον Όμιλο (7.396 για την Εταιρεία) και σε βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις που ανέρχονται 53.207 εκατομμύρια ευρώ(51.408 για την Εταιρεία).

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ ΤΗΝ 30η ΙΟΥΝΙΟΥ 2017 ΚΑΙ ΤΗΝ 30η ΙΟΥΝΙΟΥ 2016
(ποσά σε €)

	Όμιλος		Εταιρεία	
	1/7/2016 - 30/6/2017	1/7/2015 - 30/6/2016	1/7/2016 - 30/6/2017	1/7/2015 - 30/6/2016
Σημ.				
Έσοδα από εισιτήρια	5.	4.694.986,18	6.387.525,83	4.694.986,18
Χορηγίες και διαφημίσεις	5.	11.705.169,46	11.469.915,79	11.690.169,46
Δικαιώματα αναμετάδοσης	5.	6.036.096,29	6.441.873,59	6.036.096,29
Εμπορικά	5.	901.342,07	1.238.421,02	630.495,72
Έσοδα από UEFA	5.	8.754.979,28	34.003.783,00	8.754.979,28
Λουπά λειτουργικά έσοδα	5.	983.138,51	832.628,23	601.067,89
Σύνολο λειτουργικών Εσόδων		33.075.711,79	60.374.148,46	32.407.794,82
Κόστος πωλήσεων εμπορευμάτων	13.	(145.813,64)	(186.099,42)	0,00
Δαπάνη παροχών ποδοσφαιριστών	6.	(26.193.464,97)	(28.742.068,54)	(26.193.464,97)
Δαπάνη παροχών λουπών εργαζομένων	6.	(8.981.739,43)	(9.676.286,01)	(7.947.073,97)
Απόδειξης και απομείωση λουπών ενσύματων & ασώματων ακινητοποίησεων	6.	(1.081.558,30)	(1.055.506,03)	(262.059,17)
Απόδειξη δικαιωμάτων ποδοσφαιριστών και απομείωση	6.	(10.769.158,78)	(10.316.668,27)	(10.769.158,78)
Λουπά λειτουργικά έξοδα	6.	(26.254.594,34)	(24.962.451,81)	(27.899.985,52)
Σύνολο λειτουργικών έξόδων		(73.426.329,46)	(74.939.080,08)	(73.071.742,41)
Έσοδα από πωλήσεις ποδοσφαιριστών / λύσεις συμβολαίων	7.	46.435.374,90	13.868.000,00	46.435.374,90
Δαπάνες πώλησης/λύσεις συμβολαίων ποδοσφαιριστών	7.	(9.119.438,27)	(5.935.211,56)	(9.119.438,27)
Κέρδος / [Ζημία] από πωλήσεις ποδοσφαιριστών		37.315.936,63	7.932.788,44	37.315.936,63
Χρηματοοικονομικά έσοδα	8.	388.086,94	1.189.249,18	387.776,85
Χρηματοοικονομικά έξοδα	8.	(1.638.938,56)	(712.522,37)	(1.635.585,25)
Χρηματοοικονομικά έσοδα / [έξοδα]		(1.250.851,62)	476.726,81	(1.247.808,40)
Ζημία προ φόρων		(4.285.532,66)	(6.155.416,37)	(4.595.819,36)
Φόρος εισοδήματος	9.	3.394.332,09	(2.368.785,66)	3.452.575,09
Ζημία μετά από φόρους		(891.200,57)	(8.524.202,03)	(1.143.244,27)
Κατανέμονται ως εξής:				
Μετόχους της Εταιρείας		(932.586,15)	(8.548.018,68)	
Μη ελέγχουσες συμμετοχές		41.385,58	23.816,65	
		(891.200,57)	(8.524.202,03)	

Οι συνδετικές σημειώσεις από σελίδες 14-59 αποτελούν αναπόσπατα μέρας των χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Πηγή: Επίσημη Ιστοσελίδα Ολυμπιακού (<http://www.olympiacos.org/page/31805/oikonomika-stoixeia>)

Τα λειτουργικά Έσοδα της Εταιρείας ανήλθαν για τη χρήση του 2017 σε 32.407 εκατομμύρια ευρώ (33.075 για τον Όμιλο), έναντι 59.006 εκατομμυρίων (60.374 για τον Όμιλο) τη χρήση 01/07/2015-30/06/2016, παρουσιάζοντας μείωση κατά 45,08% (Ομιλος 45.22%). Αυτό οφείλεται κατά κύριο λόγο στη μη συμμετοχή της ομάδος στις ευρωπαϊκές διοργανώσεις και κατά συνέπεια στην απώλεια χρηματοδότησης. Τα αποτελέσματα προ φόρων της Εταιρείας, κατέληξαν σε ζημία ύψους 4.595 εκατομμυρίων ευρώ (Ομιλος 4.285 εκατ.) ένατι ζημίας 6.430 εκατομμυρίων ευρώ (Ομιλος 6.155 εκατ.) της προηγούμενης χρήσης. Η μείωση της ζημιάς, οφείλεται κατά κύριο λόγο στην αύξηση των εσόδων από μετεγγραφές ποδοσφαιριστών, η οποία υπερκάλυψε την απώλεια εσόδων από τη μη συμμετοχή στις ευρωπαϊκές διοργανώσεις. Τα αποτελέσματα μετά Φόρων της χρήσης, παρουσίασαν ζημία 1.143 εκατομμύρια ευρώ (Ομιλος 891.200 χιλιάδες ευρώ), έναντι ζημιών 8.669 εκατομμυρίων ευρώ (Ομιλος 8.524 εκατ.) της χρήσης του 2016.

Κεφάλαιο 9ο - Συζήτηση

Βασικός σκοπός της εργασίας αυτής ήταν η αναφορά στις πιο σημαντικές πτυχές της ιστορίας του Ολυμπιακού, μίας ομάδας με αρκετά μακρόχρονη πορεία και με πολλές ένδοξες στιγμές. Επίσης, σημαντική επιδίωξη ήταν η καταγραφή των βασικών οικονομικών δραστηριοτήτων της Ποδοσφαιρικής Αθλητικής Ένωσης (ΠΑΕ) Ολυμπιακός, τόσο σε σχέση με το εσωτερικό όσο και με το εξωτερικό ποδοσφαιρικό «γίγνεσθαι».

Τα βασικά συμπεράσματα της συγκεκριμένης εκπόνησης συνοψίζονται στα εξής:

- Ο Ολυμπιακός παρόλο που ιδρύθηκε μετά από τον αιώνιο αντίπαλο του, τον Παναθηναϊκό, εντούτοις κατάφερε να πετύχει περισσότερα πράγματα ως σωματείο έναντι του αντιπάλου του.

- Η ομάδα του Πειραιά κατάφερε να κατακτήσει πολλά συνεχόμενα πρωταθλήματα και αθροιστικά αυτά να ξεπερνούν όλα τα πρωταθλήματα που κατέκτησαν όλοι οι ανταγωνιστές του μαζί.
- Η ομάδα του Πειραιά θεωρείται επιτυχημένη συνολικά και στο οικονομικό σκέλος, αν εξαιρεθούν ορισμένες μεμονωμένες χρονιές, οι οποίες αμαύρωσαν την ιστορία του συλλόγου, λόγω υπέρογκων χρεών και κακοδιαχείρισης ή εσωτερικών αντιπαλοτήτων.
- Τις περισσότερες σεζόν τα έξοδα της ομάδας δεν υπερτερούσαν έναντι των εσόδων, αλλά υπήρχε ισοσκελισμός των δύο. Μόνο σε κάποιες μεμονωμένες σεζόν τα έξοδα υπερτερούσαν των εσόδων και η ομάδα είχε ελλείμματα, τα οποία καλύπτονταν όμως από τον εκάστοτε πρόεδρο.
- Η ομάδα έχει καταφέρει τα τελευταία χρόνια να πουλά ποδοσφαιριστές σε τιμές πολύ παραπάνω από την πραγματική ποδοσφαιρική τους αξία, κάτι που φέρνει και σημαντικά έσοδα στον σύλλογο. Αυτή η τακτική αντισταθμίζει κάπως τις όποιες αρνητικές συνέπειες έχει προκαλέσει η οικονομική κρίση στο ποδόσφαιρο συνολικά, όπως και στην ομάδα του Ολυμπιακού ειδικά.
- Η ομάδα πέτυχε επίσης, ειδικά τα τελευταία χρόνια, νίκες οι οποίες θα μείνουν για πάντα χαραγμένες στη μνήμη, τόσο των φιλάθλων της, όσο και του ευρύτερου ποδοσφαιρικού κοινού.
- Οι νίκες αυτές, κόντρα σε αντιπάλους όπως η πρωταθλήτρια Ισπανίας, Ατλέτικο Μαδρίτης και η διαχρονικά πρωταθλήτρια Πορτογαλίας, Μπενφίκα αύξησαν κατακόρυφα το πρεστίζ του συλλόγου.

Συγκεφαλαιωτικά, η ιστορία του ερυθρόλευκου συλλόγου χαρακτηρίστηκε από ένα ένδοξο παρελθόν (καθώς η ομάδα δημιουργήθηκε από ανθρώπους φιλόδοξους, με μεράκι και αγάπη για το ποδόσφαιρο και στην συνέχεια εξελίχθηκε σε μια άρτια, επαγγελματική ένωση). Από ότι φαίνεται επίσης ο Ολυμπιακός θα έχει και ένα λαμπρό μέλλον, ως προς την φήμη και την ποιότητά του, τόσο σε αθλητικό, όσο και σε διοικητικό – οικονομικό επίπεδο, παρά τις όποιες αντιξοότητες στο εγχώριο και το ευρωπαϊκό πλαίσιο.

Βιβλιογραφία

Καρδάσης, Β. (1997). *Ολυμπιακός ένα αρχείο, μία ιστορία*. Αθήνα: Μίλητος.

Συλλογικό έργο (2009). *ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ-ΜΠΑΣΚΕΤ*. Αθήνα: Σκάϊ.

Συλλογικό έργο A. (1997). *ΧΡΥΣΟΣ ΘΡΥΛΟΣ*. Αθήνα: ArtPress.

Συλλογικό έργο B. (1997). *Θρύλος, πορεία μέσα στο χρόνο- Ολυμπιακός 1925 - 1997*.

Αθήνα: Ηλιοτρόπιο.